

Europa sukruto

Praėjusiąją savaitę Europoje vyko net trys tarptautinės konferencijos, kurių pagrindinis uždavinys buvo žmogaus teisių klausimas, neišvengiamai paliečiant visus tuos, kurie nori ar nenori yra prieglausti po Sovietų S-gos sparnu arba gyvena Rytų Europoje.

Žinomiausia iš visų — Belgrado konferencija — praėjusiąją savaitę susilaukė nuosaukiškos Europos spaudos kritikos. Jeigu Amerikos ir kai kurių mažesniųjų Europos kraštų delegacijos dar kėlė žmogaus teisių pažeidimo klausimą paminėdamos net nukentėjusiųjų vardus, tai didžio-
sios Vakarų Europos valstybės jau beveik visiškai kapituliuavo. Ta proga londoniškis „Daily Telegraph“ (lapkr. 30 d.) rašė: „Prancūzija visada klaidžioja, ieškodama sau kelio santykiuose su Sovietų Sąjunga, lygiai kaip ji daro su arabais: Vokietija tariasi turinti savo atsargumui specialias priežastis, bet kas atsitiko su Britanija, kurios vaidmuo Belgrade pasidarė beveik visiškai nematomas?“

Tuo tarpu Sovietų Sąjungoje iš dvidešimties Helsinkio nutarimų sekti komiteto narių (Maskvoje, Ukrainoje, Gruzijoje ir Lietuvoje) tryliką jau areštuota. Kai kurie iš jų grasinami sunkiausiomis bausmėmis. Tačiau likusieji septyni, dalyvaujant dr. A. Sacharovui, Maskvoje sukvietė vakariečių spaudos atstovus ir išdėstė jiems savo darbo sąlygas ir nusivylimus. „Gaila, kad dr. Owen'as (Britanijos užs. reik. ministras. Red.) nesiryžo ginti žmogaus teisių Belgrade taip, kaip jis pasisakė savo kalbose Anglijoje“, pareiškė vienas aktyviausių komiteto narių prof. Meimanas. Ir dar pridėjo pastabą su klausulku, ar Britanijos valdančioji partija mananti, jog didžiausią pavojų sudarą ne komunistai, o vadinamieji rasistai.

Antrasis stambus tarptautinis įvykis — dar tebesitęsiantis vadinamasis Venecijos festivalis (Bienes). Kaip žinoma, jo rengėjai jau iš pradžių susilaukė įvairių prie-
kaistų, o Rytų Europos kraštų kvietieji atstovai negavo vizų į festivalį atvykti. Ir vien tik todėl, kad Venecijoje buvo nenumatyta svarstyti „kultūrinis ir meninis disidentų judėjimas“, neatsižvelgiant iš kurios stovyklos (marksistinės ar fašistinės) tie disidentai yra atvykę. Nepaisydamas trukdymų, festivalio prezidentas Ripa di Meana buvo nuvykęs į Belgradą ir įteikė ten posėdžiaujančios konferencijos prezidiumui nukentėjusiųjų disidentų sąrašą. Apie to festivalio baigmės darbus tikimasi susilaukti daugiau žinių.

Trečiasis savaitės įvykis — Sacharovo tribunolas, taip pat vykęs Italijoje, Romoje. Tai buvo pakartojimas Kopenhagos tribu-
nolo, suorganizuoto 1975 m. Šito tribunolo tikslas buvo įrodyti, kad Sovietų S-goje ir Rytų Europoje vis dar pažeidinėjamos žmogaus teisės. Tiems įrodymams patvir-
tinti, buvo pakviesti gyvi liudytojai — disidentai. Patį dr. A. Sacharovą negavo leido atvykti. Jo žmonai, kuri gydėsi Italijoje, taip pat buvo įsakyta tribunolo išvakarėse grįžti į Maskvą. Tribunolo orga-
nizatoriams betgi pavyko atgauti nu-
filmuotą su dr. Sacharovu pasikalbėjimą, kuriame jis ragina iškelti žmogaus teisių pažeidinėjimus, nežmoniškas darbo sto-
vyklų ir psichiatrinį ligoninių sąlygas, kankinimus, trukdymus pasimatyti su gi-
minėmis, susirašinėti laiškais ir kt.

Tribunolas, vadovaujamas žinomo iko-
votojo su nacių Simonu Wiesenthalio, buvo sukvietęs liudytojus gana daug Va-
karuose gyvenančių disidentų. Ten liudijo ukrainiečių kardinalas J. Slipij, matema-
tikas L. Pliuščas, adv. D. Kaminskaja, ru-
munas D. Tsepeneag, A. Siniavsky, Tomas Venclova, latvis H. M. Grivans ir kt.

Tribunolo svarbiausias uždavinys buvo bent teoretiškai viešai apginti pasuktu-
niuojų metu suimtus disidentus, dauguo-
moje Helsinkio komiteto narius. Jų skai-
čiuje yra A. Šaranskis, A. Ginzburgas, A. Sergejenko, J. Orlovas, lietuviai V. Petkus ir kt.

Kaltinamiesiems ginti pasisiūlė Vakarų valstybių advokatai, nors iki šiol nei vienas nėra gavęs leidimo ne tik dalyvauti sovietiniame teisme, bet ir pasimatyti su savo ginamaisiais. Taip pvz. J. Orlovą yra apsiėmęs ginti ir dalyvavo Romos tribu-
nole londoniškis advokatas John Macdonald. Ginzburgą pasivilioti gnti JAV advo-
katas G. Craig, o A. Šaranskį — prancūzų teisininkas M. Daniel Jacobi. New Yorko advokatas Burton Hall, bandęs Maskvoje susisiekti su suimtuojų Sergejenko, buvo pats ištremtas iš Sovietų S-gos. Kai kurie advokatai, pvz. J. Macdonald, jei negaus

SMEIKININKAS IS VILNAUS

Žymus smuikininkas G. Kremer, su Vilniaus kameriniu orkestru gastroliavęs Vokietijoje ir Austrijoje, kalbėdamas per V. Vokietijos televiziją pasisakė norįs laikinai pasilikti Vakaruose. Tam reikalui jis pasiprašė Sovietų kultūros ministerijos leidimo, kurio dar negavęs.

G. Kremeris pasisakė esąs gimęs ir užaugęs Rygoje. Jo motina kilusi iš Karls-
ruhes, o tėvas Baltijos žydas. Jo senelis, kurio smuiku jis dabar groja, esąs kilęs iš Goetebergo.

Atrodo, jis nori pasekti muziką V. Aške-
nazi, M. Rostropovičiaus, G. Višnevska-
jos ir G. Rožděstvenskio pėdomis.

IZRAELIO SUKAKTIS

Lapkričio 29 d. sukako 30 metų, kai ofi-
cialiai buvo įsteigta Izraelio valstybė. Ta
proga A. Gromykas J. Tautose kalbėjo:
„Per ilgą istorijos laikotarpį žydai turėjo
ryšį su Palestina. Per karą jie nukentėjo
daugiau, kaip kitos tautos. Iš viso naciai
nužudė apie šešis milijonus žydų. Ne-
nuostabu, kad žydai stengiasi įkurti nuo-
sava valstybę, ir būtų neteisinga jiems tą
teisę uždrausti.“

Arabų delegacijos atstovas betgi tame
pačiame posėdyje pareiškė: „Sieną tarp
Žydų ir Arabų valstybių nužymės kraujo
ir ugnies linija“. Tie žodžiai netuščiai bu-
vo pasakyti. Tik beveik pačios 30-ies me-
tų sukakties išvakarėse pirmą kartą ara-
bų atstovas, prezidentas Sadatas pareiškė:
„Mes pripažįstame Izraelio valstybės
egzistenciją“.

DOVANŲ PARODA

Ryšium su sidabrinio jubiliejaus iškil-
mėmis (Britanijos karalienė gavo daugiau
kaip 800 dovanų. Vienos iš jų buvo spe-
cialiai paruoštos ir įteiktos, o kitos įspraus-
tos į karalienės rankas, jai besikalbant
minioje. Todėl ir pačios dovanos labai
įvairuoja: nuo drabužių pakabintuvų,
iki brangių ir vertingų paveikslų. Pvz.
Turkijos prezidentas padovanojo suvinė-
tą šilkinę staltiesę, o popiežius antikinę
bibliją. Visos tos dovanos eksponuotos St.
James Palace, kur publika galės jas ap-
žiūrėti iki gruodžio 24 d. Vėliau dar bus
surodžios sidabrinio jubiliejaus šaržų pa-
roda.

SUNKUS KALTINIMAS

Sovietų Sąjungos disidentai savo samiz-
date paskelbė vyriausybei kaltinimą už
masines žudynes. To kaltinimo tekstą ru-
sų emigrantų laikraštis Paryžiuje „Rus-
skaja Mysl“ perspausdino š. m. XI. 24 d.
(Nr. 3179). Kaltinimo turinys suglaustai
skamba taip:

„1972 m. Sovietų Sąjungoje mėsos ir
pieno gaminių kainos buvo dvigubai padid-
intos ir tuo pačiu metu atlyginimai pra-
monės darbininkams sumažinti 30%. Pro-
testuodami prieš tokią vyriausybės žygi,
Novočerkasko darbininkai paskelbė strei-
ką ir su šeimos išėjo demonstruoti. De-
monstracija vyko ramiai. Virš žygiuojan-
čių kolonų plevėsavo raudonos vėliavos,
buvo nešami Lenino paveikslai ir plakatai
su taikingais šūkiais. Viskas buvo panašu
į džiugiančią pirmosios gegužės eiseną.
Miesto aikštėje demonstrantams pastojų
kelia kariuomenės pėstininkai ir tankai.
Sutratėję automatai. Į vaikus, moteris ir
vyrus pasipylė kulkų kruša. Buvo šaudoma
sprogstančiomis kulkomis. Žmonės
krito ir mirė aikštėje, prie paminklo Le-
ninui ir gretimose gatvėse. Tai įvyko ša-
lyje, kuri save vadina SOCIALISTINE!“

leidimo ginti savo kliento tikrojoje byloje
Maskvoje, žada suorganizuoti parodomąjį
teismą Londone ar kurioje kitoje vietoje.

Lietuvos Helsinkio komisijos narys To-
mas Venclova, specialiai atvykęs iš Ame-
rikos, atliko liudytojo ir iš dalies advokato
pareigas (kitas liudytojas, Kęstutis Jokū-
bynas negalėjo atvykti). Jis paliudijo apie
religijų persekiojimą ir suvaržymus Lie-
tuvoje, o taip pat gynė praėjusią vasarą
suimtajį Lietuvos Helsinkio komisijos na-
rį V. Petkų (jo bylai vėliau taip pat bus
surastas tarptautinis gynėjas).

Sacharovo tribunolas, turėjęs daugiau
propagandinės reikšmės, po keturių dienų
išsiskirstė, priėmęs visą eilę rezoliucijų.
Lauktina ir linkėtina, kad šiuo metu Eu-
ropoje taip aktyviai keliamas žmogaus
teisių klausimas susilauktų teigiamo at-
garsio ir mūsų tėvynėje.

Lucanus

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Sovietų vyriausybė ėmėsi priemonių,
kad gandai apie žudynes neišeitų iš mies-
to ribų. Miestą apsupo kariuomenė. Nie-
kas nebuvo įleidžiamas, nei išleidžiamas.
Vyko masinės kratos ir areštai. Iš kiekvie-
no gyventojų išreikalautas parašas, kad
niekam apie žudynes nepasakos. Nužudy-
tųjų ir sužeistųjų šeimos ištremtos. Buvo
daug teismo sesijų. Vienoje sesijoje 9 vy-
rai nuteisti sušaudyti, ir 2 moterys — po
15 metų katogros.

Iki šiolie nėra tikrų duomenų apie žu-
vusiųjų skaičių. Miesto aikštėje buvo apie
78-80 lavonų. Kiek mirė nuo žaidimų ar bu-
vo pribagti, kiek sušaudyta teismo spren-
dimais — lieka paslaptis. Disidentai bir-
želio 2-ją dieną siūlo paskelbti aukų pri-
siminimo ir kovos prieš terorą dieną.“

Kaltinimą pasirašė: akademikas A. Sa-
charovas, gen. Grigorenko ir 19 disidentų,
kurių skaičiuje keturi lietuviai: T. Venc-
lova, K. Garuckas, O. Lukauskaitė ir V.
Petkus.

T. V.

MES ŽINOM SAVO KALTES

Čekoslovakijos min. pirm. Strougal, lan-
kydamasis Austrijoje prisipažino, kad bu-
vo padaryta klaida, teisiant Charta-77
iniciatorių prie uždary durų. Tačiau jis
pabrėžė, kad Čekoslovakijos vyriausybė
nepersekioti žmonių, kurie priklausau-
Charta-77 judėjimui. Esą užsienio žur-
nalistai perdeda to judėjimo reikšmę. Kra-
tė esą gana daug kritiškai nusiteikusių
žmonių, kurie visiškai nepriklauso Char-
tos judėjimui. „Niekas nežino geriau mū-
sų silpnybių, kaip mes patys. Užsienio
žurnalistai turėtų daugiau pasikalbėti su
eiliniais žmonėmis, kurie ne būtinai yra
valdžios šalininkai“, pareiškė ministras
pirmininkas.

PASAULIO ŽYDŲ ITAKA IZRAELYJE

Visiems yra žinomas faktas, kad Izrae-
lio valstybę sukuriant, didžiausią įtaką
turėjo viso pasaulio, o ypačiai JAV, žydai.
Be jų paramos toji valstybė ir šiandien
negalėtų laikytis. Nors patys r negyvenda-
mi Izraelyje, jie netiesioginiai vienokiu ar
kitokiu būdu diktuoja Izraelio užsienio
politiką.

Ryšium su Izraelio min. pirmininko Be-
gino vizitu Londone, G. Hutchinson („Ti-
mes“, lapkr. 23 d.) nagrinėja Anglijos žy-
dų įtaką ir svorį, sprendžiant Izraelio
klausimus. Jis sumini tik pačius didžiuo-
sius vardus (Sieff, Marks, Sachs, Roth-
schild, Wolfson, Clore), kurių ekonominė
pagalba Izraeliui esanti neapskaičiuojama.
Nėra abejonės, kad šitų žydų šeimų
atstovai pasimatys su Izraelio min. pirmi-
ninku. Anot minėtojo autoriaus, nesą abe-
jonės, kas turės į jį didesnės įtakos — sir
Marcus Sief, ar britų užs. reik. ministras
David Owen.

GIEREKAS PAS POPIEŽIŲ

Edwardas Gierėkas yra pirmasis Len-
kijos komunistų vadovas, apsilankęs Vati-
kane ir pasimatęs su popiežium. To pasi-
matymo tikslas yra įrodyti prieš keletą
metų paties Gierėko paskelbtą „dogmą“,
galima būti geru kataliku, kaip yra dau-
guma lenkų, ir tuo pačiu dalyvauti socia-
listinės valstybės statyboje, kas taip pat
daro dauguma lenkų. Kitais žodžiais ta-
rant, jis nori išgauti iš popiežiaus pripa-
žinimą, kad ateistinės valdžios politika
nesikerta su tradicine Lenkijos Katalikų
Eažnyčios politika, kuri skelbia, kad pi-
moje eilėje reikia mylėti Dievą, o antroje
savo kraštą. Ar pasiseks, kaip vaizdingai
vieno žurnalisto pasakyta, sukinkyti du
skirtingus jaučius į vieną plugą, parodys
ateitis.

KIAURA ISTORIJA

Los Angeles suruošta labai didelė pa-
roda Sovietų S-gos 60-ies metų laimėjimams
paminėti. Parodoje labai daug medžiagos
esą apie Leną ir Brežneva, tačiau Stali-
no ir Chruščiovo darbai neminimi. Taip
pat neminimi didieji valymai ir gyventojų
trėmimai. Taigi Sovietų S-gos istorijai
je paliktos didelės neužpildytos skylės.
Parodos lankytojai gauna po pilną plasti-
kinį maišą propagandos apie sovietų ūki-
suosius ir kultūros laimėjimus.

Keistu supuolimu, tuose pačiuose na-
muose JAV žydai suruošė parodą, pava-
dintą „Sovietų žydai: šešios priešpaudos
dekadros“. Savaimė suprantama, kad so-
vietai tokiu „supuolimu“ nėra patenkinti.

Kas antrą sušaudyti...

Šiomis dienomis įtakingas Vienos dien-
raštis „Die Presse“ paskelbė savo bendra-
darbio Volfgango Oberleitnerio straipsnį
apie šiandieninę Lietuvos padėtį. Patel-
kiame straipsnio atpasakojimą.

Režimo priešininkai Baltijos ir Kauka-
zo kraštuose — rašo austrų žurnalistas
Volfgangas Oberleitneris — turi daug pla-
tesnį pagrindą, negu disidentinis sąjūdis
Tarybų Sąjungos viduje, tačiau jų reak-
cijos esančios subtilesnės ir labiau dvi-
prasmės. Išimti, anot Oberleitnerio su-
daro Lietuva. Prieš keletą savaičių į Vie-
ną atvykęs leningradietis disidentas Bo-
ris Weil spaudos atstovams papasakojo,
kaip vienas KGB karininkas viename Si-
biro lageryje jam apibūdino padėtį Balti-
jos respublikose. „Su estais ir latviais —
sakė kagebistas — mes galime lengvai su-
sitvarkyti, bet iš lietuvių kas antrą reikė-
tų sušaudyti...“

Straipsnio autorius primena neseniai
Vilniaus futbolo žaidynių metu kilusias
riauses. Pasak jo, tūkstantinės minios
šauksmo „Rusai lauk!“ tarybinės televizi-
jos žiūrovai neišgirdo, nes operatorius le-
miamu momentu spėjo išjungti mikrofo-
ną. Tačiau tame pačiame Vilniuje, tęsia
„Die Presse“ bendradarbis, prieš penke-
rius metus įvyko panašūs neramumai
tarptautinių rankinio žaidynių proga, kai
žiūrovai gausiai plojo maskviečių rinkti-
nės priešininkams, o grojant tarybinį himn-
ą nesikėlė iš savo vietų. Tais pačiais 72-
aisiais metais Kaune po Romo Kalantos
susidėginimo gatvės demonstravo tūk-
stančiai, šaukdami „Laisvės Lietuvai!“ Po
to dar du lietuviai, — šaltkalvis Stonis ir
darbininkas Andriuskevičius pasiryžo sa-
vatoriškai susidegini, protestuodami
prieš Lietuvos okupaciją. Toliau Oberlei-
tneris rašo: Lietuviai jaučiasi dvigubai en-
giami: tautiškai, nes mokyklose jų tautos
istorija tik su 40-tais metais pradedama,
o didieji savito valstybingumo laikai 14-
me amžiuje turi būti užmiršti; religijškai,
nes prieš Katalikų Bažnyčią vedama „ada-
tos“ politika siekia tikėjimą sunaikinti, o
kunigus padaryti partijos pareigūnais.

Septynios DIENOS

— Rumunų rašytojas, disidentas Paul
Goma, nebedamas savo valdžios išpėjimo,
atvykęs į Paryžių papasakojo spaudos at-
stovams apie „geležinę valdžią“ jo krašte.

— Iš tremties sugrįžęs Ispanijos akty-
vus komunistas E. Lister paruošė spaudai
antrąjį savo atsiminimų tomą, kuriame
jis pasisako prieš dabartinį Ispanijos ko-
munistų vadą Carrillo ir jo politiką.

— Ryšium su prezidento Tito 40-ies me-
tų valdymo sukaktimi Jugoslavijoje am-
nestuota 218 politinių kalinių. Jų tarpe ra-
šytojas M. Mihajlovas.

— Dienraštis „Times“ pranašauja, kad
V. Vokietija šio šimtmečio pabaigoje pa-
teks į didelę ūkio ir energijos krizę, jei
laiku nepasistatys atominės energijos sto-
čių.

— Gruodžio 6 d. Suomija švenčia 60
metų sukaktį nuo išsivadavimo nuo Rusi-
jos, kuri buvo ją prisijungusi 1809 metais.

— Kinijoje po 10 metų draudimo vėl
leista spausdinti Vakarų klasikų (Dickens-
so, Hugo ir kt.) literatūros kūrinius.

— Britai iš savo Šiaurės jūros naftos
šaltinių jau gauna apie 40% krašte su-
naudojamos naftos.

— Nuo N. Metų Londone uždaro-
ma Caxton Hall vedų registracijos įstaiga,
kurioje buvo sutuokti A. Eden, R. Chur-
chill, E. Taylor, D. Diers, P. Seller, R.
Moore ir daugybė kitų garsenybių.

— Ateinantį mėnesį JAV ir Sovietų S-ga
pradės derybas dėl ginklų tiekimo kitiems
kraštams apribojimo.

— Londone nuteista keletas žmonių, pa-
dėjusių neteisėtiems imigrantams sudary-
ti įvažiavimo dokumentus.

— Prie JAV ambasados komercinio sky-
riaus Maskvoje policija ir KGB sumušė ir
nusivėžė neatpažintą žmogų, palikdami jo
verkančius vaikus ir žmogų gatvėje.

— Sovietų archeologai Uzbekistane, ne-
toli Samarkando surado žiedą su Alek-
sandro Didžiojo portretu.

— Yorkshire keturi stambūs pieno sta-
tytojai atsisakė savo tiekiamą pieną sei-
kėti litrais, kaip dabar reikalauja Pieno
pardavimo taryba.

— Britų gynybos ministerija pasiūlė
JAV prekybos laivynui visus prekybos lai-
vus aprūpinti vertikaliai pasikeliančiais
Harrier naikintuvais arba malūnsparniais.

— Britų spaudoje keliamas klausimas,
kodėl streikuojantieji ugniagesiai gauna
pašalpos dvigubai daugiau, negu jų darbą
atliekantieji kareiviai?

— Aviganis, pietinėje Rusijoje pavogęs
234 avis, nuteistas 12 metų darbo stovyk-
los.

Daugybė peticijų su tūkstančiais parašų
Brežnevui lieka be atsakymo, nors valdžia
pagal tarybinius įstatymus įpareigota i-
tokuos raštus per mėnesį atsakyti. Tokie
poelgiai, pasak austrų žurnalisto, iš esmės
prisidėjo prie to, kad lietuvių inteligenti-
ja perėjo į pogrindį. Per penkerius metus
pasirodė daugiau kaip dvidešimt „Lietu-
vos Katalikų Ejažnyčios Kronikos“ nume-
rių. Šis leidinys esąs labiau paplitęs, negu
rusiškoji savilaidinė spauda, nes ji savo
ruožtu padaugina jo rėmėjai. Iš tos kro-
nikos — rašo Oberleitneris — žmonės su-
žino, kas iš tikrųjų vyksta krašte. Pavyz-
džiui, šeštame kronikos numeryje buvo
aprašyti tardymai tų lietuvių, kurie buvo
nuvykę aplankyti išvežtųjų į Sibirą tau-
tiečių. Ten esą buvę užmegztai ryšiai ir su
armėnais, gruziniais bei kitų mažų tautų
žmonėmis. KGB domisi ir tuo, kodėl Ras-
sos šventėje tik lietuviškai dainuojama,
kodėl žmonės renka partizaninę medžiagą,
kodėl archeologiniai tyrinėjimai vykdomi
būtinai prie Šventosios upės ir ką veikia
uždaryto studentų Romuvos klubo na-
riai? Aišku, įtariamai yra visi ryšiai su
tautiečiais Baltarusijos respublikoje. Kro-
nikoje skelbiamos žinios iš Lenkijos rodo,
kad leidėjai turį ryšių su užsieniu. Rug-
pjūčio gale — teigia austrų žurnalistas —
slaptoji policija suėmė pedagogą Viktorą
Petkų, kuris jau praleido keturiolika me-
tų baudžiamajame lageryje, bet toliau pri-
vačiai mokė gimnazistus tiktybos ir istori-
jos. Už tai tiems mokiniams neleista už-
baigti vidurinės mokyklos. Petkui rengia-
mas teismas už valstybės išdavimą, nes jis
esą vadovavęs kronikai ir net galvojęs
įsteigti „Pabaltijo tautų išsivadavimo ko-
mitetą“.

Lietuvos vyskupai, kurie partijos spau-
džiami 72-aisiais metais išleido ganytojiš-
ką laišką, smerkiantį parašų rinkimą peti-
cijoms, dabar esą atsargūs. Jau tuomet
jų laiškas daugelyje bažnyčių nebuvo
skaitytas. Po dviejų metų vyskupas La-
buskas atsisakė patenkinti valdžios norą
viešai pasmerkti Kroniką, nes tai paže-
mintų Bažnyčią tikinčiųjų akys. Po to jis
buvo greitai išleistas pensijon.

— Argentinoje tebeilaikomas suimtas
Teisės ir Taikos Tarnybos koordinatūras
A. P. Esquivel. Jo organizacija kovoja už
žmogaus teises.

— Rodezijos lėktuvai Mozambike užmu-
šė keletą šimtų sukilėlių, jų skaičiuje apie
100 vaikų.

— Kardinalas Hume (mūrijo pirmą ply-
tą į naujai praplečiamą Airių centrą
Campdene (Londonas), kuris jau yra pa-
gelbėjęs per 80.000 didmiestyje pasimetu-
sių arių.

— Buvęs min. pirm. ir konservatorių
vadas E. Heath parašė dvi naujas knygas
— „Travels“ ir „Carols“.

— Didžiausias dirbtinių dantų fabrikas
yra Lichtenšteine, praėjusiais metais pa-
gaminęs 114 mil. dantų.

— Vyriausias NATO pajėgų Europoje va-
das gen. Alexander Haig pareiškė susirū-
pinimą, jei į NATO kraštų vyriausybes pa-
tektų marksizmas.

— Britų spaudoje pasirodė pikty balsų
prieš Australijos min. pirm. M. Fraserį,
kuris labai nenoriai priima pabėgėlius iš
Vietnamo.

— Prof. Maser, kuris surado Hitlerio
sūnų Prancūzijoje, mano, kad Hitleris bū-
tų 1940 m. savo įpėdinį nužudęs, jei šis
būtų paskelbęs tiesą pasauliui.

— Armėnijoje suimti trys vyrai, įtaria-
mi norėję išsprogdinti Kursko gelžk. sto-
tį.

— Britanijoje šiais metais gautas re-
kordinis javų derlius — 17 mil. tonų.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by
the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke
Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470
Registered as a Newspaper at the Post
Office.

Laidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga
ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina
savo nuožūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto
dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Prenumeros kaina metams 10.00 sv.
pusė metų — 5 sv.; dolerio kraštuose —
20.00 dol. metams; Vokietijoje — DM 45.

Už laikraštį kieno nors spausdinamų-
jų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redak-
cija nesilima atsakomybės.

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 3.00
sv. už colį. Didėsnį skelbimą atitinkamai
brangiau.

ELENAI CIGANSKIENEI, jos
mylimai mamytė Lietuvoje
mirus, nuosirdžiai užuojautą
reiškia
Nottinghamo Lietuvių Moterų
Draugija

Veidai ir problemos

Mūsų literatūros istorija pastaraisiais metais buvo praturtinta solidžiu keturių tomų Pr. Naujokaičio „Lietuvių literatūros istorijos“ veikalais. Kadangi minėtas autorius nagrinėjo mūsų literatūrą nuo pat jos pradžios iki dabartinių laikų, jis negalėjo dėl ribotos veikalo apimties plačiau gilintis į paskirius rašytojų kūrybos problemas. Vienoje recenzijoje buvau dėl to pažymėjęs, kad, sulaukę šakotos mūsų literatūros istorijos apžvalgos, turį daugiau palankių sąlygų literatūros žinovai galėtų gilintis į nelemutą įvykių suraizgytą mūsų literatūrą ir prisidėti prie gilesnių studijų.

J. Kuzmickis

Šito darbo ėmėsi buvęs mūsų universiteto docentas dr. J. Grinius — rašytojas ir kritikas, jau 1976 m. pasirodęs su „Veidų ir problemų lietuvių literatūroje“ rimtų studijų I tomu. Šiais metais lietuvių Katalikų Mokslo Akademija išleido šio veikalą antrąjį stambų tomą, kuriame autorius mėgina „pažvelgti į įvairių autorių (gyvų ir mirusių) kūrybą bei ją vertinti savarankiškai, nepaisant vadovėlinių tezių bei įgalinčių nuomonių, ne kartą net sąmoningai einant prieš juos“ (VII ps.). Tai pagrįstas mokslinių studijų metodas, juoba, kad dr. J. Grinius yra puikus literatūros žinovas, gerai nusimanąs, ko kritikai privalo ieškoti rašytojų kūrinuose.

Tarp spindulių ir šešėlių

Šioje didžiuolėje 496 psl. studijoje dr. J. Grinius išsamiai nagrinėja asmenis ir kūrybą gerai žinomų rašytojų: Juozo Tumo-Vaižganto, Marijos Pečkauskaitės, Elio Sruogos, Jono Aisčio, Salomėjos Nėries, Juozo Paukštelio, Antano Vaičiulio, Vinco Ramono. Pabaigoje giliau nagrinėja tremties poetų — Kazio Bradūno, Alfonso Nykos Niliūno, Leonardo Andriekaus, Vlado Šlaito, Antano Jasmanto — poeziją, nepamiršdamas „mūsų dainų sesių“ — J. Augustaitės-Vaičiūnienės, G. Tulauskaitės, K. Grigaitės-Graudusienės, O. B. Audronės-Balčiūnienės, J. Švabaitės, M. Slavėnienės, D. Sadūnaitės, J. Saulaitės, T. Pautienės bei poetų humoristų — A. Gustaičio, Al. Barono ir L. Žitkevičiaus.

Naudodamasis genetiniu metodu, autorius **Vaižganto** kūrybą, V. Mykoliaičio ir kitų pavadintą šviesia, suskirsto į tris dalis: ankstybąją (iki 1920 m.) arba šviesią, vėlybesniąją — aptemusią (1920-1929 m.) ir paskutinąją — tamsią (1929-1933 m.), kada „rašytojo vaizduotėje atgimė ano lietuviško kaimo liūdni vaizdai beveik sutapo su senstamuoju Vaižganto asmeninėmis nuotaikomis“ (23 p.). Laikas teparodys, ar šitokios Vaižganto kūrybos padalos bus laikomasi ateityje, kai ir pats autorius vėliau pažymi, kad Vaižgantas „nėra iš prigimties pesimistas, nes jis neneigia nei gyvenimo, nei apskritai tikrovės prasmės“ (28 p.).

Atidžiai ir naujai dr. J. Grinius pažvel-

gia į **Satrijos Raganos** „Senam dvare“ apysaką. Ją aptardamas patvarių paminklų gyvenimo audrų sugriautam šeimos liūdai, — mamatės, Irutės ir visos apysakos centrinė problema laiko mirtį — „angą į amžinybę ir begalybę“ (45 p.). Tai vėl naujas ir kitų nepastebėtas aspektas.

Net 87 psl. skiriami jautriam poetui **Jonui Aisčiui**, kuris antraštėje vadinamas „muskriausto žmogaus dainiumi“. Išskeldamas eleginį Aisčio poezijos charakterį, autorius stipriai pabrėžia poeto liūdesį ir tamsius tonus „Poezijos“ rinktinėje, nes „žmogaus situaciją pasaulyje jis jautė ir atvaizdavo kaip neužtatnautą tremtį, o žmogų — kaip nuskriaustą būtybę“ (148 p.).

Šioje vietoje prisimintinas paties J. Aisčio pasisakyimas „Apie laiką ir žmones“ svarstymų knygoje: „Poezija nėra mokslas, bet gyvenimas, dėl to joje neraiškiai ieškoti dialektinio dėsimingo... Vakar tie dalykai atrodo taip, o šiandien jie visai kitaip atrodo“ (203 p.). Pats poetas iš anksto įrašė „tragiškumo“ spaudą, prisipažindamas, jog „tragiškumas nebūvo mano nuolatinė sielos būseną“ nepatiko jam nė graudumo apibendrinimas: „Dažnas mūsų poetas buvo graudus, bet mūsų poezija visada buvo vakarietiški šviesi“ (211 p.). Dėl to teisingai dr. J. Grinius pastebi, kad „J. Aisčio sielvantai su vilties prošvaistėmis yra idealistinės asmenybės liūdesys dėl žmogiškų netobulų“ (163 p.), — sakyti, kaip ir S. Raganos mamatės gūdūs samprotavimai.

Ideologiniai lūžiai

Nepaprastai įdomiai autorius narpioja **Salomėjos Nėries** gyvenimo raizgynus, kai ši, plūduriuodama tarp kariųjų ir dešiniųjų ir alkdama meilės, „išpajiniojo ir sovietinio mandagumo tinklą, kuris 1940 m. liepos mėnesį jai tapo kilpa pasismaugti moraliskai“ (280 p.).

Psichologiškai aiškindamas staigius posūkius, autorius priena išvados, kad jos viešas bendravimas su komunistais išliko „ne kaip bėdimo išvada, bet kaip lūžis arba sukrėtimas, kurį pergyveno visi Lietuvos piliečiai“ (281 p.), o esmėje S. Nėries nuolat išgyveno konfliktą „tarp savo išsvajoto pasaulio ir tikrojo gyvenimo, kuris sudaužydavo jos svajones, panardindamas poetę į nusiminimą bei susigrauzimo negalią“ (300 p.).

Ši studija juoba įdomi, kai autorius gerai pažino poetę ir, gal būt, net buvo jos išskirtas.

Po ramų svarstymų apie **J. Paukštelio** ir **A. Vaičiulio** kūrybą, dr. J. Grinius prieina net prie polemikos, nagrinėdamas **V. Ramono** „Dulkių raudoname saulėleidy“, o ypač „Kryžių“ romanus. Dėl pastarosios knygos jau 1947-8 m. buvo kilusi karšta polemika.

Autoriaus teigimu, „Kryžių“ romane rašytojas užsimoko atvaizduoti, kaip kairusis (pozityvistinis, arba materialistinis, arba ateistinis) liberalizmas išaugina komunistą, kuris po kiek laiko sunaikina patį liberalizmą, jį prarydamas“ (351 p.). Išvadoje, „Kryžių“ romanas — spalvingas

paminklas Lietuvos ūkininkams ir pažintinės reikšmės kūrinys apie „pirmuosius sovietinės okupacijos literatūrinius atspindžius Lietuvos kaime“ (370 p.).

Ši studija gerokai išstėta (63 psl.) ir kai kur pasitaiko pasikartojimų (płg., 344 ir 364, 356 ir 367 p.), tačiau tema labai aktualiai ir giliai apmąstyta.

Poezija ir tremties sąmonė

Poetų tarpe dr. J. Grinius net 11 psl. skiria mūsų poetui **Vladui Šlaitui**, matydamas jį „tarp poezijos ir prozos“. Poeto poezijoje žymu atvirumas, net familiarumas, sudarąs tartum asmeninės išpažinties išpūdį. Visa būtis jam yra teigiama, o jis pats — nusizėmęs, nežymus kaip žirnis prie kelio, nors patį gyvenimą laiko brangia Dievo dovana. Poetas yra drąsus ir originalus, nes, „išaukštindamas platoniškos meilės grožį bei dorovinę galią, jis mesibijoj užsitraukė beprasmybės kranklių ir madų sekėjų pašaipos“ (450 p.).

Autorius giria **Vl. Šlaito** aiškų įvaizdžius, neperkrautais simboliais papuoštą kalbą, nes tai neša emocinę mintį ir „poeto nemuzikali kalbėjimą iškelia į poezijos eterį“. Tačiau nepagiria, kai šis „savo poeziją visai numuzikalina, ją beveik sulygindamas su kasdieninės prozos kalba“ arba kai „ima plepėti samprotavimus ir vartodamas išprotatus žodelius“ (453 p.). Autorius baigia įdomią **Vl. Šlaito** poezijos apžvalgą, švelniai klausdamas: „Ar dar galima poezijai eiti toliau laisvės ir prozos keliu?“

Pagaliau dr. J. Grinius taikliai aptaria **D. Sadūnaitės** poeziją: apie ją esą labai sunku rašyti, kai „jos poezija yra atsidūrusi toje riboje, kur prasideda intelektualinė tamsa“ (471 p.) ir hermetiškumas. Greitindamas prie jos kitas jaunąsias poetas, autorius apgailestauja, kad jų neįkvepia nei mūsų liaudies dainos, nei tremties situacija ir pažymi, kad „jose ir kituose lietuvių poetuose tremties sąmonės išblėsimas nežada nieko gero kūrybiškai“ (472-3 p.). Iš tikrųjų, ne vienas pastebėjo, kad „užsidarymas smulkiame estetizme“ skaitytojus tik atbaudo.

Dr. J. Griniaus literatūrinių studijų II tomas — vertinga dovana literatūros mėgėjams. Reikia tikėtis, kad netrukus sulauksime žadėtojo „Veidų ir problemų“ III tomo.

Knygą rinko ir spausdino „Pliniana“ spaustuvė **Selci Umro** miestelyje, tad neįsivengta korektūros klaidų. Net tituliarinis puslapyje neišvengta „reikianties“ klaidos, kai sužinome, kad knygą redagavo A. Liūma, SJ.

Jonas Grinius, VEIDAI IR PROBLEMOS LIETUVIŲ LITERATŪROJE. II tomas. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Roma, 1977 m., XII-496 psl.

LIETUVISKOS NOVELS ANGLISKAI

Manyland Bock išleido **Stepo Zobarsko** suredaguotą knygą „The Lithuanian Short Story: 50 Years“. Tai yra net 29 lietuvių rašytojų novelės ir apsakymai. Įvadą šitai vertingai antologijai parašė rašytojas, prof. Algirdas Landsbergis. Dauguma novelių parašyta po 1940-ųjų metų.

SPAUDOJE

POŽEMINIAI TRAUKINIAI IR KRAUTUVĖS

Paryžiuje leidžiamas „Herald Tribune“ (lapkr. 14 d.) įdomiai aprašė dvi ekskursijų grupes, keliausias po Sovietų Sąją ir JAV.

Pirmoji grupė — 29 Sovietų piliečiai, daugiausia automobilių fabriko darbininkai. Jie aplankė autobusų keturis JAV miestus — Vašingtoną, New Yorką, Detroitą ir Čikagą.

Antroji grupė — 38 Kansos ūkininkai su žmonomis. Jie aplankė Maskvą ir Charkovą (Ukrainoje). Nėkartodami ekskursantų vardų, čia pateikiame vienos ir kitos grupės charakteringus išpūdžius iš jiems iki tol nežinomų kraštų.

Sovietų keliautojai vienbalsiai pripažįsta, kad Amerikos krautuvės nuostabios. „Jie turi viską, ko tikėtis nori“. Tačiau New Yorko požeminiai traukiniai ir stotys — pasibaisėtini. Čia esą ne tik nešvaru, bet ir keliauti pavojinga. Apie kokią nors kultūros reprezentaciją ir kalbėti nesą galima.

Amerikos fermeriai sutinka, kad Maskvos požeminio traukinio stotys — tikra pažiba. Tačiau krautuvės — „nėra į ką pažiūrėti“.

Sovietų darbininkai rado JAV eilinius žmones neapsišvietusius. Ypačiai jie esą atsilikę politinėje srityje. Išdalijus ženkliukus su Lenino atvaizdu, žmonės jo neatpažinę... Jie taip pat nesidomėję jiems dalijama komunistine literatūra. Knygynai esą pilni pornografinės literatūros; rimti moksliniai veikalai išdėstyti lentynose kartu su pornografija. Žmonės nepažįsta rimtų institucijų — muziejų, parodų, lankydami juos apsiręnę trumpomis vasarinėmis kelnėmis, pripuolamai užsimetę drabužiais.

Amerikiečiai sako, kad sovietai taip pat nepažinę jų ūkinės sistemos bei tradicijų. Jie naiviai stebėjosi visu tuo, kas ne taip, kaip namie. Pe daug akcentavę propagandos buvimą ir reikškę nepasitikėjimą. Kaimo žmonės betgi esą nuoširdesni ir atviresni. Kansos ūkininkai mano, kad po ilgesnio išsiaiškinimo būtų galima su jais dirbti kartu...

Amerikiečių televizija pasibaisėtina. Filmai — vien tik žudynės ir kriminaliniai nusikaltimai. Prisižiūrėjus tokių paveikslų, nesą galima naktį užmigti. Bet vaikų programos esančios išimties ir gražios.

Amerikiečiams sovietų televizijos filmai nuobodūs. Per daug partinės propagandos, monotoniška.

Sovietų keliautojai pastebėjo, kad Amerikoje esąs didelis skirtumas tarp turtinųjų ir vargšų. Daug blogų namų, o negrų kvartalai pasibaisėtini. Butų nuomos Amerikoje labai aukšta, o Sovietų Sąjonoje — niekia net 10 procentų gaunamojo atlyginimo.

Amerikiečiai rado, kad Sovietų miestai gražūs, pavyzdinčiai išplanuoti ir sutvarkyti. Keliai geri. Juose daug daugiau automobilių, negu matę lankydami prieš 10 metų. Vaizdas pasikeičia įėjus į vidų,

ar tai būtų viešbutis, ar restoranas. Esą prausyklose nėra muilo, durys kartais be rankenų, patarnavimas blogas.

Vieni ir antri sakosi nenorėję lankoma krašte pasilikti. Vieni ir antri galvoja, kad visos kalbos apie taiką ir brolišką sugyvenimą yra tik grafi propaganda. Vieni ir kiti mano, kad ateitis priklauso jiems, nors Kansos fermeris taip ir lika nesupratus, kodėl propagandinės broliuose rašoma apie badą ir skurdą Amerikoje, jei jis savo išaugintus kviečius parduoda Sovietų Sąjungai.

Su lietuviais pasaulyje

ANTSPAUDAS SKAUTŲ TAUT. STOVYKLAI

Kaip informuoja Australijos Pašto biuletenis „Stamp Preview“ (Nr. 7, 1977 m.), bus paruoštas specialus antspaudas Lietuvių VI-jai Tautinei Stovyklai, įvykstančiai Gilwell Scout Park, Gembrook, Viktorijoje, sausio 2-15 d. d., 1978 m., paminėti. Vokai antspaudavimui gali būti pristatyti Gembrook'o paštu, arba pasiūti paštu: Postmaster Gembrook, Victoria — 3783, prašant vokus antspauduoti šiuo antspaudu.

LIETUVIS KANDIDATAS I AUSTRALIJS PARLAMENTĄ

Australijos Liberalų Partija Werriwa rinkiminėje apygardoje (N. S. W.) išstatė savo kandidatą į federalinį parlamentą lietuvi Joną Abromą. Jo oponentu yra darbiečių (ALP) vadas Mr. G. Whitlam. Jonas Abromas yra draudimo kompanijos agentas, gerai žinomas visoje apylinkėje ir, be abejo, lietuvių tarpe, aktyvus liberalų partijos narys nuo 1962 metų ir šiuo metu yra liberalų partijos Green Valley skyriaus pirmininkas. Jo kandidatūrą remia N. S. W. liberalų partijos vykdomasis komitetas, dabartiniai senatoriai Miša Lajovic ir Peter Baume.

FILMAS APIE S. KUDIRKĄ

Filmas apie Simą Kudirką buvo parodytas centrinėje CBS būstinėje Niujorke spalio 4 d. Jį sukūrė „The Jazz“ bendrovė, bendradarbiaudama su CBS televizijos tinklu. S. Kudirkos vaidmenį atliko aktorius A. Arkin. Trys ketvirčiai filmo yra skirti 1970 m. lapkričio 23 d. įvykiams amerikiečių „Vigilant“ ir sovietų „Sovetskaja Litva“ laivuose. Čia pora sakinių S. Kudirką vaidinantį A. Arkin taria net lietuvių kalba. Sovietinį terorą atskleidžia S. Kudirkos teismas, Lietuvos tragediją — jo pareiškimas, kad jis neišdavė savo tėvynės. Ši filmą OES televizija rodys per savo stočių tinklą visai Amerikai. Apie jį plačiau parašys „TV Guide“ bei kiti žurnalai. Spalio 5 d. S. Kudirka, talkinamas vertėjos Daivos Kezienės, turėjo pasikalbėjimą su vienu „TV Guide“ redaktorium.

DR. B. POVLAIČIUI 70 M.

Buvęs Žemės ūkio akademijos docentas, McGill universitete įsigijęs daktaro laipsnį Bronius Povilaičius rugėsio mėnesį atšventė 70 metų amžiaus sukaktį. Tai yra vienas iš nedaugelio lietuvių mokslininkų savo darbais pagarsėjęs Kanados mokslo įstaigose. Žymiausi jo darbai atlikti tabako genetikos srityje. Jis yra paskelbęs daug straipsnių anglų mokslineje literatūroje. Buvo L. Enciklopedijos žemės ūkio skyriaus redaktorius.

TURTINGOS PLOKSTELĖS

JAV spaudoje kun. K. Senkus paskelbė apie dvi Vakarų Vokietijoje išleistas naujas lietuviškų dainų plokšteles. Manydami, kad jos gali sudominti ir visos Europos lietuvius, pakartojame skelbtąjį aprašymą.

Vakarų Vokietijoje išleista nauja lietuviškų dainų plokštelė, kurią įdainavo solistai: V. Hermanienė, K. Senkus, R. Daunoras, vargonais grojant Aratorei. Čia yra dainos: Siuntė mane motinėle (A. Kačanauskas), Mano rūtos (J. Gaubos), Auki, berželi (V. Blušiaus), Ko vėjai pučia (St. Simkiaus), Plemenaitė (K. Senkus), Ar negaila, sėsele (J. Gaubos), Kanonas A-dur (M. Čiurlionio). Jei nori valioj būti (V. Budrevičiaus), Čiurlionio preliudas ir fugetė, Nuploviau langą (K. Senkus), Tau motinėle (K. Senkus); antroje pusėje: Kur bėga Šešupė (Č. Sasnauskas), Esi ryšys gaivus (Br. Budriūno), Kai širdį tau skausmas (J. Naujalis), O, Dieve geriausias (A. Mikulskio), O, leisk, Marija (K. Senkus), O Dvasia, Viešpatie (K. Senkus).

Šią plokštelę sukuriant, be minėtų, dar dalyvavo: pianistas A. Appenzeller, fleitininkas P. Odinis, solistė Br. Gailiūtė, pianistas A. Hermanas. Žodžiai: Maironio, Binkio, Erazdžionio, Bradūno, Ylos ir kt. Sukurta ir antra plokštelė, kurią įdainavo sol. Ričardas Daunoras. Vienoje pusėje Verdi „Simon Boccanegra“ ir Fiesko romansas „Il lacerato spirito“, kitoje: Kur tas šaltinėlis, Zaliojoj lankelėje (J. Tallat Kelpšas, Šia maktelė (M. Petrusko). Pianu palydi A. Appenzeller. Įrašus padarė Jankowskio studija Stuttgarte. Plokštelės nuo spalio 1 d. gaunamos adresu: Rev. K. Senkus, Schubert Str. 16, 7000 Stuttgart 1, West Germany.

Vincas Pietaris

Aršiojo žuvimas

(Iš istorinės apysakos „Algimantas“).

Kada tuos surišius išvedė, Algimantas paliepė dvilypiam savo vyrų pulkui lydėti juos iki giriai, o paskui visus jojo ir jis, rūškanas, rūstus, grasus, kaip debesis tamsus.

Pagrįję liepė jį visiems sustoti ir atsilipti į savo pulko vyrus:

— Vyrai! Šituos gudus aš palieku jūsų valiai. Tiktai jums pasakysiu, kad Aršusis ir štai šitų giminės ir bendrai klasta paimtus jūsų draugus ir Trobių kuo pikčiausiai kankindami išžudė visus. Vieniems liežuvius išpiovė, kitiems akis išdūrė, vidurius perpiovė ir visus juos taip kankintus kaip šunis po eglėmis iškarsė. Eikite, dar ir dabar jie tyso ant kalno netoli Laigabalės kaimo.

Pasakęs tai, Algimantas pasuko žirgą atgal į pilį, o užpakalyje atsiliepė nežmoniškas riksmas, pikti ir nusigandę balsai, tarp kurių galėjai suprasti tiktai:

— Gyvybė už gyvybę! Kraujas už kraują! Algimantas paspaudė žirgą, kad negirdėtų tokių balsų; jo veide atsismušė kancija. Ties pilim sutiko jį senis nuo Narų upės.

— Vaikeli! Kur tu dėjai pavergtus gudus? — paklausė įsiai Algimantas.

— Atidaviau kareiviams, — atsakė tas.

— Ir jie žudo juos? — klausė toliau. Bet negaudamas atsakymo ir supratus iš to, kad taip, senis, palingavęs galvą, atsiliepė vėl.

— Mūsų senas tikėjimas skelbia, kad dievai nemėgsta valtojų ir nei kancijos. Kam gi, Algimanteli, tu virtai tokios daugybės dievams nemalonių darbų priežastim? Bet tu, vaikeli, būdamas ilgą laiką pas Romą, negalėjai nepažinti krikščionių tikėjimo, kuris skelbia, jog reikia mylėti savo artimą... Kiek tu artimų nužudei, atiduodamas pavergtuosius savo kariuomenei?

— Viena, tėvuli, kad jie visai ne artimi. Artimais gali vadinti tiktai savo tautos žmones. Dėl to, jeigu aš ir būčiau krikščionis, tai aš elgčiausi taip kaip visi krikščionys, o ne kitaip. O antra, aš nekrikščionis. Ir ne sykį gir-

dėjau ir mačiau, kaip Perkūnas muša kulkomis savo priešą, vėlnią. Jeigu Perkūnas tai daro, naikina savo priešus, tai ir mums taip reikia elgtis. O kaip apie krikščionis, tai geriau, tėvuli, man nė neužsimink; piktesnių žmonių ir didesnių veidmainių kaip jie nėra pasaulyje.

— Tai ne tikėjimas kaltas, vaikeli, — aiškino senis, — tikta žmogaus įžulumas... — O mūsų šalyje ar ne žmonės gyvena? Kodėl gi jie geresni — atkirto Algimantas.

— Mūsų tauta, vaikeli, sena ir nuo giliausių senovių savyje alpina žmoniškų jausmus. O kitos tautos dar neseniai iš žvėrių pavirto į žmones. Kada jie galėjo spėti išstbulinti savo jausmus? Palaiki?..

— Ar ne tol laukti, kol jie išsūdys mus visus? Ne, tėvuli! Jeigu mes nenorime prazūti, tai turime elgtis taip, kaip jie elgiasi, kitaip mūsų kaimynai mus prapuldyt. Argi jau mes tiktai prapulčiai ir leisti?

Nutilo ir nuliūdo senis. Įsiai jautė, kad Algimanto žodžiai priešingi pranokiam ir aukštam Kristaus mokslui, bet jis jautė taip jau, kad jie teisingi, žiūrėti į juos iš grynai žmoniškos, žemiškos pusės. Numadydamas viešuosius reikalus, senis negalėjo visai papeikti Algimanto pasielgimo, priešingai, įsiai numatė, kad toks pasielgimas šituo atsitikimu buvo būtina reikalingas, tačiau... vis tiktai jam nesinorėjo toliau gyventi tarp žmonių, aplinkybėse, kuriose žudo bolis brolių dešimtimis, šimtais.

Ir išnyko senis iš pilies. Trobiaus lavoną šarvoti nulydėjo į Detuvą su didele iškilme. Nulydėjo Algimantas su Danute, Trobienė ir rimti kariuomenės pulkai. Nužudytus kareivius čia jau pašarvojo ant aukštų upelio krantų, supylę bendrai jiems nemažus kapus ir pasodinę po vieną medelį.

Mėnesį su viršum Algimantas išbuvo Detuvoje. Bartninkas visas akis praziūrėjo, laukdamas jo sugrįžtant.

Pulko vyrai laukė, kad Algimantas sugrįžęs tuojau eis prieš Dainavą. Bet čia jie labai apsiriko. Pargrįžęs į Gardiną, Algimantas atleido beveik visus pulko vyrus namon, tačiau liepdamas stoti sulig pirmu gandu.

Praslinko pavasaris ir vasaros darbai. Po darbymečio iš Gardino išėjo pasiuntiniai su krivulėmis. Jose buvo įsakyta rinktis į pilį visiems kareiviams.

Tur būt, kas nors pranešė apie tai Aršiam, nes į kelias dienas atkeliavo nuo jo iš Dainavos pasiuntiniai kalbinti Algimanto naujoms paliauboms.

— Pasakykite jam, — gavo jie atsakymą nuo Algimanto, — kad tarp manęs ir jo guli kūnai: mano senio, mano tėvo ir Trobiaus, ir kad po paskutines jo piktadarybės tarp mūsų paliaubų būti daugiau negali. Savo galva įsiai man užmokės už visa pikta, kurį padarė. Pridėkite dar, kad netrukus aš atlankysiu jį su ugnim ir kardu.

Su ypatingu atsidėjimu rengėsi Algimantas į naują žygį.

Pas jį atėjo ne viena žinia, kad Aršienės giminės pažadėjo jai pagalbą ir kad tos pagalbos pulkai renkasi į Dainavą. Dėl to ir jis tvėnė iš visur kareivius: iš Sūdūvos, Juodvės, nuo Ruškių ir Detuvos. Buvo pulkėlis ir nuo tolimo Pašėsupio, nei žemaičių, nei sūdūvių genties.

Dainavije Aršusis, kad pririštų prie savęs talkininkų širdis, kėlė puotas diena iš dienos.

— U! ha! — klykavo girtų pulko vyrų balsai, skambėjo kanklių balsai, gaudė vamzdžiai ir duzėjo rėtukai. Nesidžiaugė tačiau liaudis, kurios išdu Aršusis kėlė puotas, nes iš jos burnos tos puotos traukė pakutini kėsnį. Ir kad ne giria su medžiokle, kažin kaip būtų mite, Aršiojo žmonės. Nenuostabu, kad jie su pavydu žiūrėjo į tas šalis, kurios patekė Algimantui, gyveno be vargo ir be rūpesčio. Kada pasklido garsai, kad Algimantas rengiasi ir Dainavą paimti, tai nenuostabu, jog ūkėnai ir vienoje ir kitoje vietoje pradėjo gaminti ir ginklus, kad stotų į Algimanto eiles. Jiems baisu buvo, kad išsilaikys Aršusis.

— Vis tiktai bus tikriau, jeigu ir mes patys eisime į pagalbą Algimantui, — samprotavo kaimo vyrai.

Pjūmonės mėnesio pradžioje atlekė į Dainavą nelinksmą žinia — kad Algimantas eina.

— Savo prapulčiai įsiai eina! — šūkavo girti talkininkai.

Po kelių dienų aplinkui Dainavą sudundėjo žemė, ir sugaudė ilgi lietuvių vamzdžiai.

— Už ginklų! — sklido nuo kuorų balsai.

— Už ginklų! — šūkavo viršininkai po Dainavą. — Į vietas!

(Bus daugiau)

Kai dail. Jonynas kalba

Augustinas Upėnas

V. K. Jonynas, išimtinomis teisėmis lankydamsis šiame Lietuvoje, per „Gimtąjį kraštą“ pažadėjo parsivežti į Ameriką Lietuvą „tokia, kokia šiandien yra — su statybomis, naujoms gyvenvietėms, su laukų masyvais. ...Noriu pagaliau būti dailininkas, nepriklausantis nuo jokios paskirties, noriu užsimti tikrąją kūrybą“ ir vis tik suabejoja: „Gal vienas kitas neatpažins, kad čia yra Lietuva...“ Jei tai bus tokia Lietuva, kokią vaizduoja „Gimtas kraštas“, tikrai niekas neatpažins. Neatpažįsta jos ir tie, kurie kasmet lankosi, neatpažįsta ir nuolatiniai jos gyventojai. Iš Jonyno pasikalbėjimo su G. K. bendradarbiu V. Baltrėnu, išspausdintu to laikraščio š. m. 44 ir 45 Nr. Nr., atrodo, kad Jonynas ir matė ne tikrąją, o tą niekieno neatpažįstą Lietuvą. Gal tai ir yra kai kurių dailininkų išskirtinė savybė — piešti iškraipytus veidus ir vaizdus. Jau esame pratekę kai kurių tapytojų paveiksluose matyti vieną žmogaus akį kaktoje, kita pilve, nosį pakaušyje, jaučio ragą ten, kur pagal visus anatomijos dėsnius turėtų būti uodega ar kitas organas. Bet neužbėkime Jonynui už akių ir jam leiskime parodyti į Ameriką parsivežtą Lietuvą. Amerika įsik ne Lietuva — ten viską galima rodyti ir viską žiūrėti.

Savo nuotakomis V. Baltrėno pasikalbėjimas su politiniu atbėgėliu Jonynu labai susiderino su G. K. paskutiniųjų numerių paskirtimi: 1917-1977. Vadinasi, viskas Didžiosios Spalio Revoliucijos 60-čiui paminėti. Į šį smulkų Jonynas savo smilkalų įbėrė: kol kas dar žodinių, bet pažadėjo ir darbų.

Norėdamas užbėgti už akių savo pareikškimų vertintojams, Jonynas G. K.-te iš anksto juos puola ir smerkia, patetikai klausdamas: „ar man tėvynė brangi, ar ji man tikrai mitas? Kas man gali šiandien užginti mylėti tėvų žemę ir tėvynę... Ir iš tikro: kas?“ Jonynas tikriausiai negalėtų pasakyti, kas jam kada nors draudė ar dabar draudžia tai daryti. Niekas to negali drausti, nei užginti. Tai tiesiog fiziškai neįmanoma. Netgi didžiausi draudimų specialistai bolsėvikai to neįstengia. Bet iš kitos pusės nereikia užmiršti, kad juo toliau žmogus nuo tėvynės, juo ji jam brangesnė. Tai eilėmis išreiškė Ad. Mickevičius, tai patvirtina ir iš Sibiro grįžę vokiečiai bei italai, savo atsiminimuose rašydami, kad daugelis lietuvių ten mirė su tėvynės vardu lūpose. Bet Jonynas savo tėvynės meilę išreiškia keistoku būdu — bendraudamas su G. K.

Mes būtume linkę mažiau tėvynės meile abejoti komunistų sunaikintų apie 35.000 lietuvių partizanų ir dar gyvųjų likusių kovotojų, kuriuos sovietai vadina banditais. Kai kurie jų turėjo laimės dar gyvi likti. Atlikę ilgametės bausmės Sibiro vergų stovyklose, jie vėl į jas tremiami ir kitaip persekiojami. Jų gretas gausiai papildė pasyviai besipriešinantieji mūsų tautos priešpaujai ir nužmoginimui. Savo tėvynės meilę bei susirūpinimą jos likimu deklaruoja ir sovietinės priešpaujos faktus jie kelia ne G. K.-te, bet Katalikų Bažnyčios Kronikose, Aušroje ir kituose pragrindžio leidiniuose. Tai du priešingi frontai: vienas — oficialiosios nuomonės arba sąmonės, kuriam sovietai Lietuvą išlaisvino, kitas — mūsų tautos daugumos, kuriam sovietai Lietuvą okupavo ir pavergė. Pirmieji į užsienio lietuvių kalbą per G. K.-tą, antrieji į tautą į šėvija kreipiasi per pragrindžio spaudą. Pirmieji tėvynę laiko Sovietų Sąjunga, antrieji — Lietuvą. Jonynas, kalbėdamas per G. K., identifikuoja su oficialia nuomone. Dėl to ir jo patetistikosios deklaracijos apie tėvynės meilę nėra įtikinančios, o daugiau tikruosios tėvynės meilės jausmus įzeidžiančios.

Iš per du G. K. numerius spausdinto Baltrėno pasikalbėjimo su dail. Jonynu matyti, kad svečias Lietuvoje gavo maksišumą privilegijų. Anot jo, „išvažinėję jos keliais keleliais gal netoli trijų tūkstančių kilometrų...“ Tokių privilegijų negauna joks užsienio korespondentas, ne diplomatas. Net Vilniuje stažuojantiems ir studijuojantiems užsienio lietuviams neleidžiama po kraštą keliais keleliais važinėti.

Jonynas sakosi atvažiuojęs į Lietuvą „ne pamokytai, o pasimokytai“. Jis žino, kad ten teise mokytis turi tik labai nedaug išrinktųjų. Tai teisei gauti nepakanka būti geru ir garsiu menininku, bet reikia atlikti ilgą ir sunkų stažą partijos mokyklose ir darbais įrodyti savo išikimybę jai. Priešingai Jonynas elgiasi su užsienio lietuviams. Mat, jie neturi nei milicijos, nei kėlėjimų, tai juos galima ne tik pamokyti, bet ir pabarti. Girdi, „tie, kurie labiausiai šnekėjo apie mūrinę Lietuvą, šiandien jos pažiūrėti nelabai važiuoja“. Jei tai Jonyno, o ne jo pašnekovo Baltrėno sakiny, tai reikia pasakyti, kad jis tikrai gabus mokytis, jei per mėnesį išmoko tokį teiginį propagandistai užminuoti. Pabandykime jį atminuoti.

Pirmiausia Jonynas turėtų mums išduoti paslaptį, kaip galima ta mūrinę Lietuvą pamatyti. Vilnius visados buvo mūrinis. Jis turėtų pasiteirauti sovietų ambasadorė bei konsulatuose, kiek juose lietuvių prašymų vizoms gauti su „niet“ rezoliucijomis. Tiems prašytojams net ir Vilnių įkijos iškelti neleidžiama. Gal jiems ga-

iš Vilniaus

lėtų padėti Jonynas? Tegu paskelbia, kad ir G. K., ir pamatys, kiek laisvų susilauks. Aišku, kad mūriniam name patogiau gyventi, negu mediniame. Užtat prieš karą ir buvo planuota „mūrinė Lietuva“. Reikia tik džiaugtis, kad nors okupacinėmis sąlygomis tie planai tolydžio įgyvendinami. Bet gal ir be okupacijos, gal per dar trumpesnę laiką būtų pasiekę juos realizuoti. Per praėjusį karą didelė dalis trobesių mūsų krašte buvo sugriauta arba dūmais paleista. Jei po karo Lietuva būtų atgavusi laisvę, ji būtų gavusi milijardines sumas iš Sovietų Sąjungos ir Vokietijos už padarytus karo nuostolius. Už tuos pinigų būtų buvusi daug greičiau ir daug gražesnė „mūrinė Lietuva“ pastatyta, išvesti keliai ir atstatytas jos ūkis. Būti netekę nei pokario bado, nei pergyventi, nei trėmimų ir kitokio teroro kenčianti. Ir kas svarbiausia, mūrinuose namuose būtų gyvenę laisvas lietuviai, jokių raudonojo dvaro prievaizdų nestumdomas.

Sovietai Lietuvoje smulkiai surašė visus karo metu vokiečių (tik ne jų pačių) padarytus nuostolius. Saskaitytas už juos pateikė vokiečiams ir gavo dideles sumas reparacijų. Ar lietuviai jas matė? Visus pinigus Maskva susižėrė į savo krepšį. Mūrinukus lietuviai dideliu vargu ir savo darbščiomis rankomis statosi, daugelis įdėdami į dideles skolas. Ar Jonynas tai žino? Jei nežino, tai geriau nekabėtų, o apsiribotų tik dailės sritimi, kur jis daugiau išmano. O jei žino ir kalba netiesą, tai be reikalo kratosi tų „puošmenų“, kurias jam kai kurie Amerikos lietuvių laikraščiai klijuoja.

Mirė T. Katelbachas

Lapkričio 9 d. New Yorke mirė pasižymėjęs lenkų žurnalistas ir rašytojas Tadeusz Katelbachas, prieš karą Lenkijos valdžios siūstas ypatingoms misijoms į Lietuvą.

T. Katelbachas buvo gimęs 1897. II. 24 d. Varšuvoje. 1918-20 m. dalyvavo Lenkijos nepriklausomybės kovose, vėliau buvo lenkų spaudos korespondentas, visuomenės veikėjas ir net senatorius. Po karo apsigyveno New Yorke, dirbo Laisvosios Europos Radijuje ir bendradarbiavo lenkų egzilinėje spaudoje. 1976 m. parašė „Kau no atsiminimus“, kurie buvo atspausdinti Paryžiuje leidžiamame istorijos almanache „Zeszyty Historyczne“ (1976 m. Nr. 36).

Atsiminimuose T. Katelbachas aprašė slapto lenkų-lietuvių derybas, kurios vyko su pertraukomis nuo 1919 m. iki 1939 m. kovo mėn., kada po lenkų ultimatumo buvo užmegztas tarp abiejų valstybių oficialūs santykiai. Autorius smulkiai aprašė lenkų įvairius bandymus santykiams su Lietuva užmegzti, nuo P. O. W. (peoviau kų) planuoto sukilimo Lietuvoje, iki draugiškų įtikinėjimų, kad tokie santykiai būtų abipusiai naudingi.

Po poros kelionių į Žemaitiją „aplankyti tėtą“, T. Katelbachas pagaliau 1933 m. rudenį buvo lenkų valdžios išsiųstas į Kauną kaip spaudos korespondentas su slapto misijomis instrukcijomis vesti pasikalbėjimus su Lietuvos valdžios atstovais. Atvykęs į Lietuvos laikinąją sostinę, T. Katelbachas padarė oficialią vizitą Užsienio reikalų ministerijoje, kur į priėmė min. D. Zaimius ir gen. sekret. S. Łozoraitis. Vėliau jis susipažino su Turausku, Urbsiu ir Avietinaite, kuri buvo spaudos skyr. vedėja. Po kelių mėnesių T. Katelbachas priėmė prezidentas A. Smetoną, kuris kalbėjęs su juo pradžioje prancūziškai, o paskui perėjęs į lenkų kalbą, kurią „mokėjęs tiek pat gerai, kaip gimtąjį lietuvių kalbą“. Apie pasikalbėjimus su valdžios viršininkais pranešimus jis reguliariai siuntė į Varšuvą. T. Katelbachas net turėjęs Kaune kelis apmokamus informatorius, tarp kurių buvęs „vienos iš labiausiai šovinistinių anti-lenkiškų organizacijų pasižymėjęs veikėjas, poetas L. Gira“.

Gyvendamas Kaune ligi 1935 m. rudens, T. Katelbachas pažino Lietuvą ir jos veikėjas. Atsirašęs Vakaruose, jis visą laiką domėjosi Lietuvos byla ir palaikė ryšius su kai kuriais lietuviams. Tačiau jis galvojo, kad nepriklausomas Lietuvos valstybės atstatymas galės realizuotis tik likvidavus sovietų įtaką Rytų ir Vid. Europoje, kurioje randasi ir Lenkija. Jis tikėjosi, kad tuo atveju Vilnius galėtų tapti Lietuvos ir Lenkijos „pastovių kaimyniškų santykių židiniu“.

ABONENTŲ KNYGĄ TURI TIK VIRŠININKAS

Važiudamas per Kauną, Geležinkelio stoties pašte ieškojau miesto telefonų abonentų knygos. „Neturime“, — išgirdau atsakymą. — Nuvažiuoju į Centrinį paštą. „Tokią knygą turi pašto viršininkas“, — paguodė paštininkė.

Dėl kiekvieno mažmožio viršininkų netrukdyti. Taip ir išvažiuoju iš Kauno nepaskambinęs pažįstamui.

(Parašas) „Tiesa“

Kas tas snobas?

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas sako, kad snobas — „tai tuščias, paviršutiniškas žmogus, pretenduojantis į įmantų, rafinuotą skonį“. Dar galima pridėti, kad tai yra visur esantis padaras, vieno, dvi, gerai besijaučias tiek kapitalistinėje, tiek marksistinėje visuomenėje. Apie lietuviškus snobus gana įdomų straipsnį parašė Aldona Baltrūnienė (Švyturys, Nr. 19, 1977 m.).

Abelnai apie snobus į šitaip pasisako: „Tai pajukiamoji pravarde, duodama žmonėms, garbinantiems visa, kas priimta vadinamojoje „aukštuomenėje“, buržuazinėje visuomenėje. Kilęs šis vardas iš dviejų pirmųjų lotyniškų žodžių s. nob. (sine nobilitate), lietuviškai reiškiančių — „be kilmingumo, neturintis aukštos kilmės“. Šios raidės XIX amžiaus Anglijoje būdavo prirašomos prie turtingų, iš buržuazinių sluoksnių atėjusių, tačiau nekilmingų studentų pavardžių. Šie bekilmingai studentai, negalėdami pinigų, visų kuo stengėsi būti panašūs į kilminguosius kolegas, mėgdžiojo jų manierą ir apsirengimą, visai pabėdžioniavo, tačiau retai jiems pavykdavo, — nuo kilmingųjų jie būdavo nesunkiai atskiriami ir pravardžiuojami snobais. Vėliau šis vardas labai prigijo, juo imta vadinti visus, kurie pataikauja aukštesniajam rangui ir niekina žemesnės padėties žmones, stengiasi visur pasirodyti, blykstelėti, neriasi iš kalio, norėdami išsikelkti.“

Pasakodama apie šiuo metu labai madingą visokioms menkėkiais apsiakarmą, ji primena vieną snobišką merginą, ant kaklo pasikabinusią skutimosi peiliuką. „Palaidinės iškirtė didelę, aštrabriaunį peiliuką tabaloju, ir efektas neregėtas. Praeiviai stabtelė, jiems įdomu, ar neįsijaus, ar nepradės jų akivaizdoje lašėti kraujas...“

Paprastai snobų norams nėra galo.... „Jo užmojams reikia daug pinigų. Dažnas toli gražu tiek neuždirba, kiek norėtų turėti visokioms išmonėms, todėl griebiasi nešvarių kombinacijų. Kam pirmiausia reikalingas vadinamasis blatas? Snobams. Kaip kitaip įsigys tai, ko kiti neturi? Todėl landžioja „pro užpakalines duris“, siūlo pardavėjomis nešvarius sandėlius, antikvinius, dovanas. Maža to, kaip skėriai puola svečius iš užsienio, žemindamiesi maldaudami siuntinių, ima spekuliuoti, kombinuoti ir galiausiai net vogti iš gamyklos ar įstaigos, kurioje dirba. Juk tokių sudėtingųjų žmonių alkiis nepasotinama.“

Paskutiniuoju metu labiausia snobų mėdžiojama prekė yra vadinamieji džinsai. Autorė nesmerkia tų, kurie juos vartoja darbui, turizmui, o kartais gal skubėdami ir į teatrą nueina. „Tačiau neabejotinai snobu teks pavadinti tą jauną žmogų, kuris už džinsinį užsienietišką kostiumą moka 100, net 200 rublių vien todėl, kad jis su kažkokia garsios firmos etikete, geležinėmis, imitaciniais lopais.“

Arba vėl:

„Negalėdama apsilankyti penkių suknelių vienu metu, maloni snobė vis dėlto gali užsimauti po penkis auksinius žiedus ant kiekvienos rankos. Todėl jau prasidėjo tam tikra žiedų ir auksinių daiktų manija...“

Buvau vienoje vestuvėse Kauno rajone. Sukviesta 300 svečių. Nepasakys, kad

Australijos Vikingai

Šį rudenį sukako 30 metų, kai pirmasis tremtinių transportas po antrojo karo iškeliavo į tolimą Australiją. Su šiuo transportu važiuo 439 lietuviai, 262 latviai ir 143 estai. Iš Bremenhaveno uosto laivas išplaukė 1947 m. spalio 30 d. ir Australiją pasiekė tų metų lapkričio 31 d. Baltai laive leido lairaštį „Pabaktijo Vikingą“. Tai buvo pirmajai baltų tremtinių kelionei Australijon paminėti leidiny. Jis turėjo 8 psl. ir buvo spausdinamas rotatoriumi lietuvių, latvių, estų ir anglų kalbomis. Buvo iliustruotas, o juokų skyrius pajavrintas laivo vadovybės šaržais. Redagavo redakcinis kolektyvas, kuriame lietuviams atstovavo J. Šilainis-Mikštas. Leidinio metrike buvo įrašyta, kad jis yra išleistas 1947 — Jubiliejiniais Lietuviškosios Knygos metais, lapkričio mėnesį, „Gen. S. Heintzelman“ laive, Indijos vandenyne. Vedamajame „Mūsų uždaviniai“, be kita ko, buvo rašoma taip:

„...Leisdami šį kuklų ilgą mūsų kelionės prisiminimą, mes norime, kad dabar ir ateityje mes rištų viena ir vis ta pati mintis — kur bebūtume, neužmirštume esą garbingos ir senos lietuvių tautos palikuonys, Nemuno krašto sūnūs ir dukterys. Todėl mūsų švenčiausia pareiga, svarbiausias uždavinys — garbingai atstovauti lietuvių tautai. Priešingu atveju bus naudos mūsų priešams ir pati istorija skaudžiai mus apkaltins.“ („Tėviškos Garsas“ 1948 m. Nr. 113).

Kelionės metu lietuviai laive atšventė Vėlines, prisimindami žuvusius ir mirusius už tėvynės laisvę. Žodį tarė J. Motiejūnas, o V. Morkūno suorganizuotas vyrų choras pagiedojo keletą giesmių. Kariuomenės šventės proga žodį tarė kpt. J. Jablonskis, o vyrų choras dainavo ir deklaravimą eilėraščius. Be to, pamaldas lietuviai turėdavo kiekvieną sekmadienį. Skaitydavo to sekmadienio evangeliją, maldą už tėvynę, tremtinių maldą ir pagiedodavo keletą giesmių. Baigiant kelionę, visi

jaunujų tėvai būtų labai pinigingi, kad jiems šioji puota nebūtų atsiliepusi. Teko įbristi ir į skolas. Jaunieji visai nenorėjo didelių vaišių ir sudėtingo ceremonialo. Net atsisakė — norėjo važiuoti už tuos pinigų kelionę į Užkarpę arba Krymą. Prieš stoji kaip mūras jaunosios motina ir seserys. Būtinai daug svečių! Žūt būt „nušluostyti nosi“ kaimynams, kurie vestuves kėlė „tik“ 200 žmonių; tarp jų svečių buvo miškų ūkio direktorius ir rajono vykdomojo komiteto atstovas. Šie kaimynai vis už juos būdavo įmantresni: pirmieji lengvąją mašiną nusipirko, gražesnią namą pasistatė ir iš viso daugiau uždirbdavo šiame ūkyje. Todėl rietė nosį ir didžiavosi. Tai jau dabar garbės reikalias atsigriebti. Kad viskas per vestuves būtų geriau, įdomiau, kad visko — daugiau. I svečius prisikalbino ne tik miškų ūkio direktorių bei vykdomojo komiteto atstovą, bet ir gretimame rajone pas brolių viešintį aukštą ministerijos pareigūną. Ir dar pasikvietė operos solistų duetą iš teatro, ir dar užsitikrino dviejų iš to krašto kilusių rašytojų dalyvavimą.

O palyda turėjo būti iš dyvlikos „Volgų“, — ir kad visos būtų baltos. Tai trimis „Volgomis“ daugiau, nei buvo surankioję kaimynai. O visokių mažesnių ir paprastesnių mašinų tiek, kiek jaunajai metų. Ir visos pamergės — vienodomis ilgomis žydros spalvos suknėmis, kurias motina nupirko ir pasiūdino urmu.

Galima būtų skaičiuoti ir skaičiuoti visokias išmonas, valgius ir gėrimus, laivų ir bokštų pavidalo tortus, lubas remiančius šakočius, o jau apie jaunosios dovanų gimimėms nėra ko ir besakyti.

Abiturientėms išleistuvių baliui nebeužtenka to, ką gamina mūsų pramonė. Kelis kartus permokama, bet nuperkama papuošalų „iš kitur“.

Šimtą rublių per mėnesį uždirbanti motina perka dukrai studentei auksinį žiedą su brangakmenių ir užsienietiškus auksinius batus už 80 rublių.

Teisingai autorė pasisako apie intelektualus snobus, kurių, pasirodo, ir Lietuvoje netrūksta:

„Yra dar viena jo atmaina — intelektualus snobizmas. Jo terpė — nebe drabužiai, batai ar kriptas. Veikia panieka tiems daiktams. Intelektualus snobas savo butą priemša senienų, muziejinių eksponatų, aštuonioliktos ir devynioliktos amžiaus baldų, laikrodžių ir virdulių, šiuolaikinių medžių šaknų bei šakų, žibalių lempų ir dvarponiškių žvakidžių. Taip pat ir knygų, žinoma. Tik knygos skirptos ne skaitymui, o turėjimui. Tai dvi skirtingos sąvokos — ką reikia nusipirkti ir turėti ir ką reikia gauti paskaityti.“

Būdamas A. Baltrūnienė papasakoja apie anglų rašytoją W. Tekerėjų, parašiusį veikalą apie snobus — „Snobų knyga“. Toje knygoje jis šitokiais žodžiais atsako į klausimą, kas tas snobas: „Jei tu niekni savo kaimyną, tai tu esi snobas; jei tu pamiršti draugą ir niekingai nuseki pasakui aukšto rango asmenis, tu esi snobas; jei tu gėdiniesi savo neturtu ir raudonuoji dėl savo profesijos, tai tu esi snobas; lygiai toks pat esi, jei girišis savo genealogija arba didžiujosi turtais“ („Snobų knyga“, p. 259).

baltai suruošė laivo personalui koncertą. Atvykusieji į Fremantle uostą buvo atvežti į Melbourną ir apgyvendinti Bonegillo stovykloje. Ir Pabaktijo vikingai pradėjo kurti sėslų gyvenimą karštoje tolimosios Australijos žemėje.

Iš šios grupės ar tik ne pirmasis mirė A. Vasiliauskas. Jis nuskeno besimaudydamas upėje, netoli Albury. Kelionės draugai jam pastatė paminklą su lietuvišku ir angliškų įrašais: „Pasakykit gimtajai šaliai, kad aš ją mylėjau“.

T. Vytienietis

VARGAS TAU, ANGLIJA...

„Valstiečių laikraštis“ paskelbė šitokią TASS'o ir APN korespondentų žinią iš Londono:

„Anglija turi 9 milijonus pensininkų. Šalyje veikia 2.576 senelių namai, priklausantys municipalitetams. Pensininkai čia gyvena ir maitinasi iš savo pensijų. Net tie pensininkai, kurie turi papildomų pajamų, verčiasi labai sunkiai, kai taip pabrango maisto ir kitos prekės bei paslaugos. Už puoduką arbatos arba kavos dabar tenka mokėti trigubai daugiau negu prieš keletą mėnesių. Tas pat ir su duona. Neseniai pasibaigė kepečių streikas — valdžia buvo priversta padidinti jų darbo užmokestį. Bet savininkai tuoj pat pakėlė ir duonos kainą. Parduotuvės neretai galima stebėti liūdnas scenas, kai senukai palaima ką nors nuo lentynos, pažiūri kainą, suskaiciuoja pinigų ir padeda pirkinį atgal. Grįžę namo, jie bijo įsijungti šildymą, nes nebūti iš ko apmokėti sąskaitas, taupo net vandenį, už kurį irgi reikia mokėti.“

Pensininkai ne kartą kreipėsi į parlamentą, rengė demonstracijas. Ne kartą buvo priimtos gražios rezolucijos, ne kartą jiems buvo pažadėta parama, tačiau iki šiol niekas nepasikeitė. O jeigu pasikeitė, tai tik į blogąją pusę.“

Iš arti tak „siaubas“ nėra toks baisus...

LIETUVOJE

JUOSTŲ KONKURSAI

Lietuvos Liaudies meno rūmai ryšium su Spalio revoliucijos sulaukė minėjimu buvo paskelbė juostų audimo konkursą. Audėjos pristatė 150 įvairia technika austų juostų. Gražiausios juostos bus premijuotos.

BAUDZIA BEDARBIUS

Bedarbis A. Galkevičius, išsitraukęs kažkur rastą pistoletą, bandė apipiešti Baisogalos paštą. Po grumtynių su pašto vedėju buvo suimtas. Teismas jį nuteisė 7 metams.

Kitas bedarbis T. Rimgaila atsisakė mokėti šeimai alimentus. Jis pasiūstas dvejais metams į griežto režimo kalėjimą.

RAITAS ANT TRAKTORIAUS

Leonas Malinovskis kartu su kitais traktorininkais arė laukus Šalčininkų rajono kolūkyje „Už tėvynę“. Reikėjo skubėti, tačiau vyrai pietų metu atsisėdė degtinėms.

Baigę darbą, visi suskato namo. L. Malinovskis, neatšispyręs į kalbėtojų, sutiko draugužius nuvežti traktoriumi iki gyvenvietės. Pats sėdo už vairuotojų, šalia pasisodino traktorininką I. Vilkiočą, o girtutėlis I. Vasilėvskis užsiropštė ant traktoriaus variklio gaubto.

Pakeliui traktoriaus ratas užkliuvo už medžio. I. Vasilėvskis nukrito tiesiai po traktoriumi. (Valst. laikr.)

TRUKSTA SESERŲ IR SLAUGIŲ

„Tiesa“ (lapkr. 13 d.) rašo: „Ligoninėse trūksta ne tik slaugių, ne užtenka medicinos seserų. Į viduriniąsias medicinos mokyklas kasmet stvoja nemaža jaunimo, daugiausia merginų. Baigusios šias mokyklas, jos skiriamos į ligonines dirbti medicinos seserimis, akušerėmis, laborantėmis ir t. t. Į ligonines jos ateina su geriausiais norais, dirba negailėdamos laiko. Tačiau ilgainiui dalis medicinos seserų keičia įgytą profesiją, pereina dirbti į kitas, nemedicininės įstaigas. Nekalbėdami apie atlyginimus, šis klausimas bus išspręstas. Tačiau viduriniojo ir jaunesniojo medicinos personalo aprūpinimas gyvenamuoju plotu — didelė problema. Fabrikuose, kitose gamybinėse įstaigose jaunimas žmogus apgyvendinamas bendrabutyje. Deja, niekur nerastume prie gydymo centrų bendrabučių medicinos seserimis, tik Respublikinė Kauno (klinikinė) ligoninė yra sudariusi bendrabučio medicinos seserims statybos dokumentaciją.“

Anglijoje kaip tik yra priešingai — visos ligoninės turi bendrabučius slaugėms ir seserims.

AR ČIA PALYDETUVĖS?

...Seniai praėjo vidurnaktis, artinosi aušra, o aplinkinių namų gyventojai negalėjo nė akių sumerkti. Pirmajame aukšte plyšojo nepaklūsimų pirštų virkdoma armonika, o gal dvidešimt balsų kiekvienas sau trenkė — „Neišiek, neišiek tu iš sodžiaus...“ Anksty rytą dzingtelėjo lango stiklai, ir triukšmadiariai išvirmo gatvėn.

Tik tada supratau, kad čia vaikinai išlydimas kariuomenės. Svirduoliai jo palaida, paraudusias akis trynė pats „iškilnių“ kaltininkas.

Nežinau, ar paaiškino kas jaunuoliui, kokiai atsakingai pareigai jis pašauktas, ar palinkėjo jam geros kloties, sėkmingos tarnybos. Aišku viena, degtinės tą naktį buvo išgerta daug. „Juk sūnų išlydėjom...“ — kalbėjo vėliau pažįstamiems tėvai.

Eronius Čekanauskas, „Tiesa“

GANDRAI TVARTE

Grįžtančius iš Vištyčio ežero žvejus visada pasitinka kas nors iš Labačiauskų šeimos. Valtys iškrovis sidabrazvyni laimikį, lieka smulkmės — puzgliokai, vienas kitas plakis. Labačiauskai tą smulkmę susirenka: tai vis jų įnamiams. Įnamiai — du raudonsnapiai gandrai, gyveną sodyboje santarvėje su gaidžiais ir šunimis. Rudeniop abu gandruiškus, leisgyvius, išbadėjusius, laukuose užtiko Labačiauskų vaikai.

Medžiotojas J. Labačiauskas sodyboje jie rado išsigelbėjimą nuo neišvengiamos prazūties. (V. laikr.)

KAI REIKIA SIUNTINIO

Aišku, kad artimieji Lietuvoje ar Sibire reikalingi paramos ir sluntinius reikia siųsti. O kai reikia, rašykite:

Lithuanian House Ltd.

Siuntinių Skyrius

1 LADBROKE GARDENS,
LONDON, W11 2PT

Rašykite tuo adresu, ir bus pasiūsta viskas pagal jūsų norus ir pageldavimus.

Taip pat padedame sudaryti testamentus ir persiunčiame palikimus

Europos Lietuvių Kronika

AUKOS

Lietuviškajai spaudai paremti aukoj:
P. Remėza — 5.00 sv., B. Kmieliauskas — 3.50 sv., J. Petrėnas — 10.00 sv., P. Vasis — 2.00 sv., K. Rimaitis — 1.00 sv., O. Ramonienė — 1.00 sv., J. Eišelkis — 0.50 sv., K. Kairys — 0.50 sv., A. Baranauskas — 0.50 sv., J. Liobė — 0.50 sv.

Tautos Fondui aukoj:

B. Kmieliauskas — 10.00 sv., A. Eilūnas — 1.00 sv.

„E. LIETUVIO“ PRENUMERATA

„Europos Lietuvio“ prenumerata ateinančioms metams nustatyta £10.00. Dole-rio kraštuose — 20.00 dol. Vokietijoje paliekama senoji kaina — DM 45.00.

Atsižvelgiant į nuolatinių kainų ir atlyginimų kilmą, tikimės, kad šis nežymus laikraščio kainos padidėjimas nesudarys skaitytojams didelių sunkumų.

Ta pačia proga primename, kad minimalinė skelbimų kaina už vieną eilutę paliekama iki 3 svarų.

SĄŽINĖS KALINIŲ METŲ UZBAIGA

Gruodžio 10-ji (šeštadienis) yra žmogaus teisių diena. Tą pačią dieną užbaigiami ir sąžinės kalinių metai.

Amnesty International ta proga gruodžio 10 d. ruošia viešą mitingą ir eiseną.

Mitingas prasidės 14.00 val. Speaker's Corner prie Marble Arch. Iš ten bus eiseną į Trafalgar Square. 16.00-17.00 val. bendras giedojimas, dalyvaujant bažnyčios ir politiniams vadovams.

Iškilmės baigiamos tylos minute uždeg-ty žvakčių šviesoje.

Visi, kas tik gali, kviečiami mitinge ir eisenoje dalyvauti.

KORESPONDENTŲ DEMESIUI

Dažnai pasitaiko, kad iš provincijos bandoma perduoti žinias telefonu šeštadieniais ar sekmadieniais. Tomis dienomis L. Namų raštinė neveikia, o telefoną atsako baro tarnautojai, jei baras skambini-metu atidarytas. Pasitaiko, kad per antrines rankas gautos žinios yra ne visada tikslios, o kartais gali ir visiškai nusi-mesti. Redakcija už tokiu būdu gautas ži-nias nesilima jokios atsakomybės.

Esant būtinam reikalui, savaitgaliais galima pabandyti skambinti (01) 758 6185

LONDONAS

KANKINIŲ SEKMADIENIS

Gruodžio 4 dieną WESTMINSTERIO KATEDROJE, Victoria St. SW1, nuo 7 val. ryto iki 7 val. vakaro vienoje koplyčioje buvo įrengta „Kalėjimo kamera“, kurioje budėjo jauna anglė Joanna Nash, apsirengusi sovietų darbo stovyklos kalinės rū-bais. Ji maitinosi kalinio davinio ir rinko parašus peticijai, kurioje prašoma paleisti iš Sibiro tremties NIJOLĖ SADUNAITE. Lietuviai buvo kviečiami pasirašyti peti-ciją ir paaukoti tylos Bažnyčiai.

AIRIAI RŪPINASI LIETUVIAIS

Vienos airių katalikų draugijos 38 na-riai spalio 8-16 dienomis lankėsi Lenkijoje. Vazinėdami po didesnius miestus, jie susitiko su Lenkijos Katalikų bendrijos sielovados žmonėmis ir aiškinosi ar būtų galima kokiu nors būdu jų praėjusiais metais padovanotą Vilniaus Aušros Var-tams Marijos statulą atgabenti į Lietuvą.

Ta proga jie esą pasiuntę raštą net So-vietų S-gos ambasadoriui Dubline ir Or-todoksų patriarchui Pimenui.

Lapkričio mėnesio gale kaip tik suėjo metai, kai toji statula buvo iškilmingai atgabenta iš Dublino į Londoną. Ji turėjo būti įteikta Vilniaus vyskupui J. Stepona-vičiui, išstremam į Žagarės miestelį.

Deja, kuklūtė statulėlė išgąsdino val-džios pareigūnus ir nebuvo leista jos nu-gabenti į Vilnių. Pabuvusi kiek laiko Lon-dono lietuvių šventovėje, ji buvo lenkų skautų atsigabenta į jų šventovę, esančią Devonia gatvėje, o dar vėliau Westmins-

LETUVISKOS PAMALDOS

ECCLES — gruodžio 11 d., 12-15 val.
HALIFAXE — gruodžio 11 d., 1 val. p. p. šv. Mišios už a. a. Ant. Papievi.
BRADFORDE — gruodžio 18 d., 12.30 val.: šv. Mišios, prisimenant mūsų ark. J. Skvirecką ir vyskupus A. Baranaus-ką, V. Padolski, Pr. Brazį.
NOTTINGHAME — gruodžio 11 d., 11.15 val., Židinyje.
KETTERINGE — gruodžio 11 d., 14 val., St. Edward's.
NOTTINGHAME — gruodžio 18 d., 11.15 val., Židinyje.
DERBYJE — gruodžio 18 d., 14 val., Erid-ge Gate.
MANCHESTERIS — gruodžio 25 d., 12-30 val., St. Chad's bažn., Cheetham Hill Rd.

terio katalikų katedroje ja gėrėjosi šim-tai Londono tikinčiųjų. Šiuo metu statula vėl yra lietuvių šventovėje.

Metinių proga kun. J. Sakevičius atlaikė lietuvių šventovėje pamaldas, ragindamas pasimelsti ir už tuos, kurie mums padeda parodyti pasauliui tikinčios tautos vargus.

Per pamaldas statula buvo papuošta bal-ty gėlių puokštelėmis, o prie jos kojų degė iš Vilniaus Aušros Vartų atgabentos žva-kės.

Justas Černis giedojo lietuviškas gies-mes. Pamaldos buvo baigtos paskutinie-siems „Lietuva brangi“ aidams nuskam-bėjus...

JAUNIMO ŠOKIAI

Penktadienį, lapkričio 18 d. Londono jaunimas surengė „Disco“ šokius, kurie yra jaunimo tarpe labai populiariūs. Atro-do, kad Londone nėra lietuviško jaunimo, bet užėjus į salę galėjai pamatyti, kad jo yra apčiai, neskaitant lietuviškojo jauni-mo draugų, kitataučių.

Šokiams vadovavo nepailstančios ener-gijos jaunuolė Emilija Boskiytė, padeda-ma kitų savo draugų.

Reikia tikėtis, kad ateityje lietuviška-sis jaunimas turės ir daugiau tokių puikių šokių su gausingu dalyvių skaičiumi.

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO NARIŲ KALĖDINIS POBŪVIS

Šeštadienį, gruodžio 17 d. 8 val. vakara, Sporto ir Socialinio klubo patalpose yra klubo narių Kalėdinis pobūvis, visi klubo nariai kviečiami dalyvauti. Įėjimas už-kandžiai ir iš dalies išgėrimas nariams ne-mokamas. Kas norės, galės pasižokti, nes bus lietuviška „Disco“ muzika.

KALĖDŲ SVENTĖS IR NAUJIEJI METAI SOCIALINIAME SPORTO KLUBE

Šeštadienį, gruodžio 24 dieną ir Kalėdų pirmąją dieną (gruodžio 25) klubo patal-pos bus uždarytos.

Pirmadienį gruodžio 26 klubas atidary-tas nuo 2 val. p.p.

Gruodžio 31 dieną Naujųjų Metų šo-kiai. Bilietus prašome įsigyti jau dabar. Sausio 2 dieną klubas bus atidarytas kaip sekmadienis, 2 val. p.p.

BAZARAS PASISEKĖ GERAI

Lapkričio 26-27 dienomis Londone ruoš-tasis Baltijos kraštų moterų bazaras, ku-riame lietuviams atstovavo Londono mo-terų sambūris „Dainava“, pasisekė labai gerai. Nuogastavimai, kad žmonės jau pa-vargo, kad pradėjo trūkti parodėlėms eks-ponatų, o bazaru loterijai fantų — nepasi-tvirtino. Visų trijų kraštų kampai švietė gal net gražiau, negu visada. O jeigu kal-bėti apie loteriją, tai lietuvių skyrius, kaip ir seniau, buvo patį turtingiausias. Tai darbščiąjų dainavičių nuopelnas.

Bazarą atidarė Britų Raud. Kryžiaus ži-noma veikėja dama Anna Eryans. Neieš-kojama kišenėse žodžių, ji pasidžiaugė baltų moterų bendromis pastangomis ir papasakojo apie savo įdomią kelionę į Ry-gą (ši faktą net nuotraukomis pademonst-ravo). Už puikų kalbą, taut. rūbais pasi-puošusi maža estaitė apdovanojo ją gėlė-mis.

Bazarą atidarius, vieniems kava ir py-ragaiciais besivaišinant, kiti jau sukosi apie loterijos stalus. Lietuvių į atidarymą atvyko medaus (jie labiau mėgsta užda-rymą...). Gausių kitataučių tarpe matėsi Lietuvos charge de' Affaires V. Balickas su žmona, lietuvių bažnyčios klebonas J. Sakevičius, J. Bendorius ir dar vienas ki-tas.

Už loterijos stalų puikiuose tautiškuose rūbuose švیتėjo „Dainavos“ pirmininkė J. Kerienė, M. Varkalienė, Mrs. Ford (Roma Duobaitė), D. Ribokienė, K. Janavičiūtė. Kita dieną joms į pagalbą atėjo P. Nenor-tienė, B. Nemažukienė, E. Blūdžiūtė ir kitos narės, kurios galbūt lieka vardais nepaminėtos (tebūnie atleista korespon-dentui už neapdairumą...).

Antrosios dienos vakare į bazarą užda-rymą susirinko žymiai daugiau lietuvių. Nedidukė Latvių namų salė buvo sausa-kimša. Čia buvo atlikta tradicinė vaikų kalėdinė programa. Pasirodė latvių ir lie-tuvių vaikučiai su taut. šokiais ir kalėdi-nėmis giesmėmis.

Atskiro paminėjimo nusipelnė kasmet šią vaikų programą suorganizuojančios čiagimės lietuvės V. Juriėnė ir F. Senku-vienė. Iš tiesų, jos nėra net nė dainavietės, nes nori paslkti išikimoms savųjų motulių arčiau lietuvių bažnyčios prieš daugelį metų įkurtajai šv. Onos lietuvių moterų draugijai. Tačiau jos abi yra pačios di-džiausios dainavičių talkininkės, metai iš metų paruošdamos jų bazarui meninę vaikų programėlę. Šiais metais, be žino-mųjų lietuvių šokių ir tradicinių kalėdi-nių giesmių, jų paruošti vaikučiai labai įspūdingai atliko V. Juriėnės sukurta kalė-dinį „Žvaikų šokį“. Joms ir jų paruoš-tiems vaikučiams už tai priklauso ne tik dainavičių, bet ir visų Londono lietuvių padėka. Padėka priklauso ir senam london-

niškiui J. Paruliui kuris vaikučių šokius palydėjo akordeonu.

Iš šalies teko nugirsti, kad dainavičių triušas nenuėjo veltui. Bazaras davė joms šiek tiek naujų pajamų, kurios, paverstos kalėdinėmis dovanėlėmis, praskaidrins vienių ir pamirštų tautiečių nuotaikas švenčių metu.

jl

BUDĖJIMAS UŽ PERSEKIOJAMĄ BAZNYČIĄ

Penktadienį, gruodžio 9 d. sąžinės kali-nių metų užbaigos proga Brompton Ora-tory bažnyčios koplyčioje (Knightsbridge) nuo 7 val. vak. iki vidurnakčio organizuo-jama specialiai vigilija — budėjimas tokia tvarka:

7 val. palaiminimas prie išstatyto šv. Sa-kramento, 7.15 — kun. M. S. Napier pasi-kalbėjimas, 7.30 — Maritas Sapietis skai-tymas, 7.45 — tylos valandėlė, 8.00 — pa-sikalbėjimas (Miss J. Nash), Rožančius, 8.15 — skaito J. Nash, 8.30 susikaupimas, 8.45 — vysk. C. Sipovičiaus, MIC pamoks-las, 9.00 — pertrauka, 9.30 — Kalba Ch. Cviik, Rožančius 9.45 — Ch. Sviik skaity-mas, 10.00 — susikaupimas, 10.15 — kalba Ph. Vickers, Rožančius, 10.30 — skaito Ph. Vickers, 10.45 — susikaupimas, 11.00 — kalba sesuo Cath. Shakespeare, Maldos, 11.15 — Cath. Shakespeare skaitymas, 11.30 — tylos susikaupimas, 11.45 — šv. Sakramento uždarymas, 12.00 — Mišios už persekiojamuosius.

Tuo pačiu metu šv. Juozapo salėje bus paroda, vaizduojanti Bažnyčią ir Religiją komunistų kraštuose. Ten pat bus galima gauti arbatos ir užkandžių.

Vietovė pasiekama autobusais Nr. 14, 30, 34 arba požeminiais traukiniais, išli-pant South Kensington arba Knightsbrid-ge.

Visi lietuviai kviečiami atvykti į šias pa-maldas ir jungtis kartu su kitų tautų są-žinės laisvės kovotojais maldoje už perse-kiojamą Bažnyčią ir tikėjimą.

S. Kasparas

BRADFORDAS

KARIUOMENĖS SVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 26 dieną į „Vyčio“ klubą su-sirinko nemažas būrys Bradfordo ir apy-linkių lietuvių paminėti 59-ąsias Lietuvos kariuomenės atkūrimo metines.

Minėjimą pradėjo „Vyčio“ klubo v-bos pirmininkas J. Adomonis. Savo įžanginia-me žodyje jis perbėgo senovės Lietuvos kariuomenės didžiuosius žygius, nepamirš-damas paminėti ir labai narsiai kovojusių ir žuvusių partizanų antrosios sovietinės okupacijos metu.

Paskaitai pakvietė Vl. Čapą. Paskaiti-ninkas pats baigęs vieną iš pirmųjų nepri-klaušomos Lietuvos Karo mokyklos laidų, papasakojo savo anų laikų atsiminimus.

Labai įdomiai peržvelgė ir šių laikų poli-tinę būklę. Susirinkusieji klausėsi labai įdomiai ir atsidėjo gausiais aplodisimen-tais.

Meninę dalį pradėjo A. Galbuogienė su įsijautimu paskaičiusi progai pritaikytą eilėraštį.

Toliau Prano Vasio vadovaujamas vy-rų choras pasigėrėtinai atliko A. Būčio su-darytą dainų, eilėraščių ir prozos monta-žą.

Ypatingai gražiai nuskambėjo dainos, akordeonu palydimas manchesteriško P. Viržinto.

Chore dainavo: P. Vasys, J. Adomonis, S. Budrys, Zunda, A. Lesčinskas, Bugenis ir Karalius.

Po dainų jaunas Raimundas Adomonis gražiai padeklamavo Vaičiūnienės eilėraš-tį „Švinta“.

Po programos J. Adomonis padėjojo p. Čapui už paskaitą, programos dalyviams už gražų pasirodymą, svečiams už gausų dalyvavimą.

Pabaigai sugiedotas Lietuvos himnas. Toliau, kaip Bradforde įprasta, buvo vaišės programos dalyviams. Vaišių šeim-i-ninkė A. Galbuogienė palepino svečius ypatingai skaniai paruoštu maistu.

Manchesterio LFR darbuotojas K. Stepo-navičius visą programą įrašė į magnetono juostelę, kuri bus perduota Amerikos lie-tuvių radijui.

O.A.

STOKE-ON-TRENT

JAUNIMO SEMINARAS

Jaunimo seminare, įvykusiam Stoke-on-Trent š.m. lapkričio 26-27 dd. dalyvavo 42 asmenys iš įvairių Anglijos vietovių (nuo Manchester šiaurėje iki Portsmouth pie-tuose) Seminarą suruošė DBLS Lituanisti-nis skyrius, ir globojo — DBLS Stoke-on-Trent skyrius. Platesnis aprašymas pasi-rodys sekančiame „EL“ numeryje.

TAUTINĖS SVENTĖS IR MARIJOS GIMIMO PRISIMINIMO MINĖJIMAS

Lapkričio 26 d. Sneyd Arms vešbutyje, Tunstalyje, šiaurinės Stafford apskrities lietuviai su svečiais ir I-jo Jaunimo Semi-naro dalyviai susirinko Tautinės šventės ir Marijos Atsiminimo minėjime.

Minėjimo programoje dalyvavo V. And-ruškevičius įžanginiu žodžiu ir Gintas, Anita ir Elmuts Šovai akordeonu muzika. DBLS-gos Centro Valdybos vardu susirin-kusius pasveikino valdybos pirmininkas J. Alkis. Programa baigta tylos minute, pa-gerbiant žuvusius už tautinę ir valstybinę Lietuvos laisvę.

I-jo Jaunimo Seminaro rėmėjams ir se-minaro dalyviams įėjimas buvo nemoka-mai. (K. Kamarauskas, nors ir Seminaro rėmėjas, pasirinko už įėjimo bilietus užsi-mokėti). Minėjimo bilietus išplatino J. Po-vilavičius, o prie įėjimo bilietus pardavinė-jo A. Levis. Šokiams plokštelių muziką tvarkė G. Levis.

Loterijos fantai buvo suaukoti I. Dargy-tės, A. Dargio ir N. Dargienės. Laimin-guosius bilietus traukė P. Zaveckas ir P. Podžiūnas. Loteriją praversti padėjo J. Podvoiskis ir C. Andruškevičienė.

Visiems tiems kurie prisidėjo prie min-ėjimo parengimo ir pravedimo darbų, skait-lingai į minėjimą atsilankiusiems lietu-viams ir jų svečiams, Sneyd Arms viešbu-čio viršininkui Mr. J. Wood, leidusiam naudotis viešbučio patalpomis nemokamai ir jo tarnautojams DBLS-gos Stoke-on-Trent Skyriaus Valdyba nuoširdžiai dė-koja.

Skyrius Valdyba

Minėjimo apyskaita

Pajamos	
Išplatinti bilietai	£10.00
Prie įėjimo parduoti bilietai	23.00
Pajamos iš loterijos	11.00

Viso £44.00

Išlaidos

Įėjimo bilietų atspausdinimas	£2.00
Loterijos bilietai	1.16
Muzika	10.00
Gražinti bilietai	2.00
Viešbučio tarnautojams išmokėta	5.00

Viso £20.16

Susidaręs likutis £23.84 įnešamas į sky-riaus kasą.

Pastaba: I-jo Jaunimo Seminaro Stoke-on-Trent apyskaita ir ūkinės žinios bus sekančiame Europos Lietuvio numeryje.

GLOUCESTER

KALĖDŲ EGLUTĖ

Gruodžio 31 d., 6.30 val. vaik. Glouceste-rio-Stroudo DBLS skyrius ukrainiečių klub-o patalpose, 37, Midland Road, rengia Kalėdų eglutę. Programoje pasirodys vie-tinis janimėlis, M. Gelvanaušienės vado-vaujamas. Po to ateis Ktalėdų senelis su pilnu dovanų maišu ir apdovanos jaunu-sius. Šokiams gros jungtinė kapela. Ta proga bus užbaigti 1977 metai ir sutikti 1978-ieji. Prašome visus iš toli ir arti at-silankyti ir nevēluoti. Baras veiks iki 11 val.

Skyriaus valdyba

BIRMINGHAMAS

SERGA P. VILUTIS

Birminghame susirgo lietuvis Pranas Vilutis. Lapkričio 28 d. jis nugabentas į St. Chad's ligoninę (Ward 2 A). Tautiečių aplankymas yra paguoda ligoniui.

KALĖDINIAI DOVANŲ SIUNTINIAI I LIETUVĄ IR KITAS ŠALIS

KALĖDINIS 1977.

Vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė; 2 m. vilnonės medžiagos suknelė; 2.75 m. crimpleno medžiagos moteriškai eilutei; 1 moteriškas arba vyriškas puikus nertinis; 2 poros vyriškų arba moteriškų storų nailono kojinių 1 sv. šokoladinių saldainių dėžė; 40 anglišių cigarečių ir 3 m. vilnonės eilutei medžiagos su įaudimu "All wool made in England".

Kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis £95.00.

Į šį sluntinį dar galima pridėti 8 svarus (3.6 kg.) kitų prekių. Gali būti 4 m. medžiagos, 2.75 m. dirbtinio minko kailis arba kitokios prekės. Žemiau siūlome keletą populiarešnių dovanų. Visos kainos yra jau su įskaičiuotu muitu.

Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui	£40.00
Jeans "WRANGLER", vyriškos arba moteriškos	£21.00
Nertinis, vyriškas arba moteriškas	£13.50
Geresnis nertinis	£16.00
Nailono kojinės, vyriškos arba moteriškos	£1.50
Tights	£1.80
Vilnonė medžiaga suknelė	£12.00
Crimpleno medžiaga suknelė	£9.00
Crimpleno medžiaga moteriškam kostiumui	£15.00
Nailono apatinis	£5.00
Nailono marškiniai	£5.50
Geresni marškiniai	£7.50
Vilnonė skarelė	£5.50
Lietisargis telescopic	£6.00
Angliška vilnonė medžiaga eilutei	£25.00
Geresnė medžiaga eilutei	£28.00
Dar geresnė medžiaga eilutei	£38.00

Sudarant visai naują sluntinį, dar reikia pridėti £13.80 persiuntimui.

Sudarome testamentus, administruojame nuo-savybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą arba ki-tas šalis.

Baltic Stores Ltd.

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, ENGLAND.

Tel. 01-460 2592

DERBY

APIE KALINIUS

Lapkričio 9 d., 7.30 val. žinomas psi-chologas Lesley Jakob Derbyje, Friends' Meeting House, St. Helen's Street kalbės tema: Bukowsky ir po... Sąjūdis prieš psichiatrinis piktinaudėjimus Sovietijoje.

Pokalbį ruošia Amnesty International. Jos sekretorė Mrs. C. Berwick maloniai kviečia dalyvauti ir vietas bei apylinkės lietuviams.

Mums lietuviams tokiam įvykių daly-vauti tikrai dera. Tad iš savo pusės irgi labai kviečiame.

Pokalbis rengiamas žmogaus Teisių Dienos išvakarėse.

Bus kavutė, kalėdinis prekystalis. Įė-jimas laisvas.

ALK Bendrija

LIET. SODYBA

ISKILMINGAS MINĖJIMAS

DBLS Sodybos skyrius maloniai kviečia visus tautiečius atsilankyti į D. L. K. Vy-tauto-Aleksandro vardadienio minėjimą, kuris įvyks Sodyboje gruodžio 10 d., šeštadienį, 7.30 val. vakarą.

Pradžioje trumpas žodis apie Vytautą Didįjį. Vėliau vyrų oktetas, vadovaujamas J. Černiaus, padainuos keletą dainų. Seks šokiai iki 1-os valandos. Gausinga loter-ja.

Sekmadienį, gruodžio 11 d., 11.30 val. pamaldos už žuvusius Lietuvos karius.

Atvykę nesigailėsite.

Skyriaus valdyba

Pabiros

DIRBTINIS VYNAS

Kanadoje pradėtas gaminti dirbtinis vy-nas, kuris sukėlė pasipriešinimo audrą Italijoje. Mat, šis vynas visiškai neturi vynuogių sulčių, nors jo skonio ir stipru-mo net ekspertai neatiskiria nuo tikro vy-no. Vyno gamybos receptas: pusė puodu-ko specialių vynuogių mielių mielių, penki puodukai cukraus, penki puodukai verdančio vandens ir penki puodukai šal-to vandens. Visa tai gerai sumaišoma ir supilama į butelius. Po 28 dienų jau gali-ma gerti naują chemišką vyną, kuris mie-kuo nesiskiria nuo tikrojo.

„Stebuklingųjų“ mielių išradėjas Do-nald Pilla sako, kad ruošiamasi juos spe-cialiai įpakavime pradėti pardavinėti Britanijoje. Už 99 p būsią galima pasiga-minti 4 litrus (vieną galoną) vyno.

NAUJA MOKYKLA

Oxfordshire numatoma atidaryti nau